

Po mnenju italijanskega jurista

Italija mora izročiti Paveliča

Ljubljana, 25. okt. Včeraj smo navedli mnenje francoskega jurista Donnadieu de Vabresa o vprašanju izročitve Paveliča in Kvaternika, ki sta bila aretirana v Turinu. Profesor Donnadieu de Vabres je mnenja, da je Italija moralno dolžna izročiti oba terorista. Tudi vsa zasnova italijanskega kazenskega prava govori za to. Toda v smislu pogodbe, ki je bila sklenjena med Italijo in Francijo 1. 1870 in ki ne vsebuje klavzule o atentatu na tuje vladarje, se Italija lahko upre izročitvi. To je bilo mnenje prof. Donnadieu de Vabresa.

Ze včeraj smo omenili, da bi Italija pred vsem svetom na ugledu mnogo pridobila, ako ne bi zavlačevala preiskave proti Paveliču in Kvaterniku. Slediti bi morala zgledu ostalih držav, ki v vsakem pogledu gleda na roko francoski policiji. Klavzula o atentatu na tuje vladarje je danes že po vsem svetu tako priznana, da bi jo morala tudi Italija spoštovati. Priznani italijanski jurist prof. Florian, ki predava o kazenskem pravu v Turinu, gre še dalje. On je namreč avtor znamenitega dela »Občni del kazenskega prava«, ki je doživelo že več izdaj. Tako je knjiga v tretjem izdanju izšla 1. 1926. Kakor navaja »Politika«, stoji na strani 266 te knjige tole mesto:

»Ena izjema od načela neizročitve je bila napravljena v belgijski atentatski klavzuli. Da bi bilo mogoče zasledovati krivice zaradi atentata na drž. poglavarje in njihove družine, je bila 1. 1856 na pobudo Belgije vnesena klavzula, na podlagi katere se v navedenih primerih izvrši izročitev. (Belgijski zakon 22. marca 1856.) Na to klavzulo so pristale vse države razen Anglije, Italije, Švice in Zedinjenih ameriških držav. Belgijska klavzula se glasi: »Na noben način se ne bo smatral za političen zločin — kakor tudi ne delo v zvezi s takim zločinom — atentat proti osebi tuje državnega poglavarja, ali proti članom njegove družine, ko je ta atentat delo uboja, umora ali zastrupljanja.« Medtem pa je Italija, tako piše prof. Florian, 1. 1900, to je po umoru kralja Humberta, vnesla belgijsko klavzulo v pogodbo s Francijo, Argentino, Črno goro in z drugimi državami.

V smislu belgijske klavzule niso atentati na tuje vladarje političnega značaja, temveč predstavljajo navaden zločin. Krivci tega zločina se torej morajo izročiti. Sam italijanski profesor torej trdi, da je Italija sprejela to klavzulo. Iz tega moramo zavajati, da je Italija dolžna izročiti Paveliča in Kvaternika.

Tudi Pavelič je bil v Parizu!

Pariz, 25. okt. Francoska policija nadaljuje preiskavo proti marsejskim atentatorjem z vso vneto. Ker se italijanska oblastva obnavljajo in nočejo izročiti Paveliča in Kvaternika, gre policiji zdaj za to, da najde čimveč dokazov proti Paveliču in Kvaterniku. Predvsem skuša najti dokaze, da sta bila Pavelič in Kvaternik malo pred atentatom na francoskih tleh. Tudi v tem pogledu je policiji sreča zelo mila.

Jack Clark - Ante Pavelič

Pariska policija je namreč dognala, da sta bila dr. Pavelič in Kvaternik neposredno pred atentatom v nekem hotelu v ulici de l'Opera v Parizu. Dr. Pavelič se je v hotelu vpisal pod imenom Jack Clark iz Londona. Vratarju je pokazal angleški potni list s svojo fotografijo. Ko je policija pokazala vratarju Paveličovo fotografijo, je ta spoznal v njej Jacka Clarka, to je gosta, ki se je predstavil s tem imenom. Nikakega dvoma ni, da je bil ta Clark Pavelič sam. Hotelsko osebje je tudi opazilo, da govori Pavelič s svojimi prijatelji v slovenskem jeziku. Eden izmed natakarijev je mislil, ta je ta jezik ruski. — Ako bi ta dokaz ne zadostoval, ima policija na razpolago še drugega. Isto osebo so opazili tudi v nekem marsejskem hotelu. V Marseilleu se je tudi vpisal v hotelsko knjigo. Pisava vpisa v Marseilleu se popolnoma krije s pisavo vpisa v Parizu. Nikakega dvoma ni, da gre za isto osebo. Ze prej so v Marseilleu v tem gostu spoznali dr. Paveliča.

Po podatkih, ki jih je zbrala pariska policija, so bili v hotelu v ulici de l'Opera poleg Paveliča

še atentator Georgijev, Mio Kralj, Pospilil in Rajič. G. Clark je 7. oktobra, to je dva dni pred atentatom odpoval iz Pariza, in sicer z lyonske postaje. Po vsej verjetnosti se je odpeljal v Marseille in nato proti italijanski meji. Mudilo se mu je, da bi bil 9. oktobra, to je na dan atentata, že v Turinu, da bi lahko dokazal svoj alibi.

Zagovarjanje Kvaternika je že samo po sebi tako nerodno, da ga izdaja. On se ne upa niti natančno navesti, kje je bil 9. oktobra in venomer ponavlja, da ni zapustil Turina. Na zadevna vprašanja odgovarja z vzdikom: »Pustite me na miru.« Policija je dognala, da se je Kvaternik sestal s Paveličem v Parizu na dan 9. oktobra, to je na dan atentata; mnogo prič je Kvaternika videlo v Marseilleu.

Bern, 25. oktobra. AA. Zenevska policija je dognala, da je marsejski morilec Kelemen (Cernozemski) meseca julija in septembra 1934 stanoval pod imenom Kliment v nekem zenevskem pensionu. Z njim sta bila tudi Beneš in Kvaternik. Vsi trije so izpovedali, da so brez denarja, in so za kritje svojih računov položili bone neke inozemske človekoljubne ustanove.

Smrtna kazen za vse atentatorje

Pariz, 25. okt. G. André Prudhomme, profesor na pravni fakulteti je izjavil uredniku »Excelsiora«, da čaka na podlagi čl. 59 kaz. zakona vse udeležence marsejskega atentata smrtna kazen. Tudi on je mnenja, da je Italija dolžna izročiti Paveliča in Kvaternika.

Marseilleska policija pod preiskavo

Marseille, 25. oktobra. Po nalogu novega notranjega ministra Marchandeauja so višji uradniki notranjega ministra uvedli strogo preiskavo, ki naj pokaže, kakšna krivda pade na francosko policijo zaradi atentata v Marseilleu. Trije uradniki od »Sûreté Nationale« so prispeli v Marseille, da vodijo preiskavo. Govorili so že z bivšim prefektom Jouhannaudom. Zaslišali bodo še vse osebnosti, ki bi utegnile kaj važnega povedati. Nato morajo ti uradniki poročati posebnemu oddelku v notranjem ministertvu, ki vodi preiskavo in ki je povsem neodvisen od »Sûreté Nationale«. Kakor poročajo iz Pariza, je notranji minister Marchandeau na seji ministrskega sveta poročal o uvedbi preiskave proti policiji zaradi atentata v Marseilleu. Dejal je, da se bo preiskava nekoliko zavlekla, ker so bili vsi zadevni spisi izročeni preiskovalnemu sodniku v Marseilleu, da bi ta lažje preiskoval ozadje umora.

Švicarski glas proti Madjarski in Italiji

Zeneva, 25. okt. Dopisnik lista »Neue Zürcher Zeitung« poroča iz Solije, da je velika sreča, da vlada zdaj v Bolgariji vlada, ki je razbila teroristično organizacijo makedonskijuhaj. Nastali bi lahko nevarni zapletji, ako bi ostala še na krmlju država vlade narodnega bloka, ki je amnestirala Georgijeva. Sedanja vlada je izdala še pred atentatom v Marseilleu tiralico za Georgijevom Črnozemskim. Dopisnik je mnenja, da ni Črnozemski izvršil atentata brez navodila Mihajlova. Tudi ostali soudeleženci niso ravni na lasno pest, ampak so atentat izvršili na povelje glavnih organizatorjev, to je Paveliča, Perčeca, Perčevića in Jelica. Tako je bil na primer Pospilil najozji zaupnik in stalni spremljevalec Perčeca. Nikakega dvoma ni, tako piše »Neue Zürcher Zeitung«, da je slo gostoljubje, ki sta ga izkazovala Italija in Madjarska emigrantom, čez mero. Težko bo zanikati, da sta obe državi trpeli vzgajanje vstajev v emigrantskih taboriščih, da sta podpirali akcijo vstajev v Jugoslaviji (v Liki) z orožjem in denarnimi sredstvi.

Prepozno ...

Budimpešta, 25. okt. c. Madjarska vlada je danes izdala naredbo, s katero se vsi emigranti iz Jugoslavije staviijo pod stalno policijsko kontrolo.

Še enkrat se poslavljajo od vladarja

Topola, 25. okt. AA. Oplenec postaja zdaj kraj, kamor prihajajo dnevno številne delegacije in romarij. Delegacije prihajajo iz vseh krajev Jugoslavije, da se poklonijo spominu viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, in da tu nad njegovim grobom položijo prisego, da bodo do kraja izpolnili sporočilo, ki jim ga je zapustil. Delegacije obljubljajo, da bodo čuvali Jugoslavijo, da bodo zanj živeli in zanj delali. Delegacije prihajajo iz vseh krajev naše države, v njih so zastopniki vseh slojev in vsake starosti.

Srebrni venec narodnega predstavništva

Belgrad, 25. okt. m. Ker narodno predstavništvo ni moglo skupno potovati s telesnimi ostanke blagopokojnega kralja Aleksandra I. na Oplenec, se je sedaj sklenilo, da bo celotno narodno predstavništvo prihodnjo nedeljo odpovalo na Oplenec in tam položilo na grob blagopokojnega kralja srebrni venec, ki bo visok 1,5 m in bo tehtal 6 kg.

Žalna seja čl. parlamenta

Praga, 25. okt. AA. ČTK poroča: Danes sta se ponovno sestala poslanska zbornica in senat. Oba doma češkoslovaškega parlamenta sta posvetila prvo sejo spominu blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja in francoskih državnikov Louisa Barthouja in Raymonda Poincaréja. Na svečani seji poslanske zbornice so bili vsi poslanci v črni obleki. Govor predsednika zbornice g. Staneka so poslušali poslanci stoji in globoko ganjeni. Poslanik kraljevine Jugoslavije g. Grisogono in poslanik francoske republike g. Leon Noel sta prisostvovala tej seji v posebni loži, ki je bila zanj rezervirana. Nato so sejo v znak žalosti prekinili. — Popoldne se je vršila seja senata. Predsednik senata g. Soukup je izkazal čast blagopokojnemu kralju Aleksandra I. in umrlim francoskima državnikom. Govora predsednika poslanske zbornice in senata je prenašal tudi radio.

Dunajska vremenska napoved: Sveži južni vetrovi. V višinah toplo in jasno.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno in megleno. V Primorju in na planinah jasno.

Strahote španske revolucije

Šolo so pogнали v zrak

Oviedo, 25. okt. b. Doslej so pokopali 1000 mrličev. Vsi izhajajo iz zadnjega rdečega vstanka. Ugotovljeno je, da so levicari dvignili v zrak z ogromno količino dinamita neko šolsko poslopje, v katerem je bilo mnogo ljudi. Zaradi tega strašnega dejanja je vlada sklenila, da bo proti vstajem najstrožje postopala. V Oviedo je prišlo več ministrov, da pregledajo škodo v mestu. V Asturijo je vlada poslala zopet več polkov vojske, da vzdržuje red in mir.

Madrid, 25. okt. b. Predsednik vlade Lerroux je sprejel časnike ter jim podal izjavo o zadnjem divjanju vstajev. Med drugim je navedel tudi, da so vstaji vrgli v zrak neko šolo z velikansko množino dinamita. Eksplozija je bila tako strašna, da je porušila poleg šole še devet hiš v okolici. Lerroux je dejal, da se naj nihče ne čudi, če je vlada ukrenila ostre mere proti vstajem, ker drugače žal ne more postopati.

Vlada še vedno zbira podatke o žrtvah in škodi

Herriot grozi Doumergueu

Konec političnega premirja?

Pariz, 25. okt. b. Medtem ko v francoskem tisku še naprej traja ogorčena borba za in proti načrtu predsednika vlade Doumerguea, ki hoče v Franciji uvesti avtoritativni režim, se je v Nantesu sestal kongres radikalov in radikalnih socialistov, ki so izrekli končni sklep o načrtu predsednika vlade. Kakor se je izvedelo iz radikalnih krogov, bo imel bivši francoski zunanji minister Herriot na kongresu govor, v katerem ne namerava prekiniti z Doumergueom, temveč bo poudaril, da je še tudi danes v Franciji mogoče politično premirje, ki se je pričelo s prihodom Doumerguea v predsedstvo vlade. Radikalni nimajo prav nič proti številnim točkam Doumergueovega načrta o ustavni reformi, nikakor pa ne bodo dovolili predsedniku vlade, da

zadnje revolucije. Ugotovljeno je, da so vstaji razpolagali z ogromno količino orožja in municije, vsled česar so bile izgube državne eksekutive nepričakovano velike. Zadnji oddelki vstajev so se umaknili v gorovje ter se skušajo upirati vojaškim odredom; ki jih podijo. Zadnja vstaja je prizadejala Španiji nekaj sto milijonov pezet škodo in jo računajo približno na 1 milijardo. Včeraj so vojna sodišča zopet izrekli nekaj smrtnih obsodb; doslej še ni bila izvršena nobena smrtna obsodba, ker hoče vlada predvsem zbrati podatke o žrtvah in škodi, ker bo, tako se trdi, šele potem zavzela svoje končno stališče do na smrt obsojenih vstajev.

27 redovnikov ubitih

Madrid, 25. okt. TG. Katoliški »El Debate« poroča, da je bilo med revolucijo v Asturiji ubitih 27 redovnikov; 40 drugih pa še pogrešajo. Verjetno je, da so tudi ti prišli ob življenje.

Značaj nove vlade Po belgrajski »Pravdi«

Belgrajska »Pravda« priobčuje sledečo razlago o političnem značaju nove vlade, ki jo je sestavil v torek, 23. oktobra g. Nikola Uzunović:

»Nova vlada, v katero so vstopili vsi bivši ministri predsedniški od 6. januarja 1929 pa do danes, to so g. general Peter Živković, dr. Vojislav Marinković in dr. Milan Srkski, popolnoma jasno in značilno razčiščuje položaj in pokazuje, da se šestojanuarska politika, ki jo je začel blagopokojni kralj Aleksander, nadaljuje z vso doslednostjo.«

»Ta politika, ki temelji na ohranitvi edinstvu državnega in narodnega življenja, je odklonila vso strankarsko zastupljanje in je odprla dobo novega političnega življenja brez vseh sporov med političnimi skupinami, ki jih povzročujejo razna vsakdanja nerazpoloženja. Nova vlada pomeni popolno udrditev šestojanuarskega režima in njeno doledno izvajanje.«

»Ta ustvarjajoča politika je urenila vse notranje prilike v državi, napravila je ogromno za njen napredek in — kar je za nas posebej važnosti — utrla nova in pravila pola za državno politiko in za življenje strank. Ni potrebno posebej naglašati, da sledijo vsakdanji spori strankarskim bojem.«

»Naš narod je našel v razvojni šestojanuarski politiki mir, popolni mir, ki je bil toliko pomena za napredek naše države. S tem, da bo nova vlada doledno nadaljevala to politiko, odklanja vsa druga prerokovanja, vse fantastične kombinacije, ki so kakor vedno le plod bolnih možganov.«

»Naš narod in naša prosvetljena družba sta pokazala, kako daleč se od tega nahajata. Nova vlada že po svoji sestavi kaže, kako popolnoma razčišča je notranji položaj.«

»Ali nas življenjski interesi naše domovine ne pozivajo, da ostanemo samo dobri državljani in da ravno v teh dneh, ko vidimo, kako sovražniki naše države delajo proti nam, napremo vse svoje sile za njen notranji mir in splošni napredek?«

Novi maršal kraljevskega doma

Belgrad, 25. okt. m. Novi maršal dvora dr. Slavko Grujić izhaja iz ugledne srbske družine. Njegov oče Jevrem je bil diplomatski uradnik. Sedanjí maršal dvora je bil rojen leta 1871 in je končal licejske študije v Versaillesu, pravne nauke z doktoratom pa v Parizu. Po končani študijah je bil dr. Grujić leta 1889 postavljen za uradnika v političnem oddelku zunanega ministertva. Od tu je bil premeščen v Carigrad, kjer je prebil dve leti kot pisar in tajnik. Iz Carigrada je odšel v Atene, kjer je opravljal poše poslanstva. Po dveh letih bivanja v Atenah se je vrnil v zunanje ministertvo v Belgrad ter je bil postavljen za šefa političnega oddelka. Potem je bil premeščen v Petrograd, kjer je prav tako vršil dolžnosti odpravnika poslov od 1905 do 1907. Iz Petrograda je bil premeščen v London in je kot tajnik po smrti poslaničnika Milčevića z uspehom opravljal vse poše poslanstva. V Londonu je ostal do leta 1914 in je

Lesna konferenca na Dunaju

Dunaj, 25. oktobra. b. Danes se je pričela tukaj mednarodna lesna konferenca, ki je velikega pomena zlasti za srednjeevropske izvozne države. Gre predvsem za to, da se najdejo sredstva in napravi načrt za okrepitev izvoza. Celokupni izvoz rezanega in mehkega lesa je padel od 1. 1928 iz 26 milijonov na 16 milijonov kubnih metrov v 1. 1932. Izvoz iz srednjeevropskih držav je padel za 50%, iz severnih držav pa za 33%. Nasprotno pa je izvoz lesa iz sovjetske Rusije narastel za celih 70%. Narastek izvoza lesa v 1. 1935 je predvsem odvisen o porabi lesa v Franciji, Italiji in Nemčiji. Tu pa stoji napot tudi devizne ovire, ki silno otežkočajo izvoz lesa. Poleg tega pa skrbi lesne izvoznike tudi ruski dumping, kajti Rusija je v zadnjem času poskusno znižala ceno rezanemu lesu.

Tajna tiskarna

»Arbeiter Zeitung« zaplenjena

Dunaj, 25. okt. TG. Nekaj časa so lihotapili v Avstriji »Arbeiter Zeitung«, nekdanji socialistični organ, iz Brna, kjer se je tiskal. V zadnjem času pa so nekdanji voditelji socialističnega gibanja opustili tiskanje v Brnu. Avstrijska policija je danes odkrila na Dunaju tajno tiskarno, v kateri so pravkar tiskali prvo številko socialističnega glasila »Arbeiter Zeitung«. Aretirala je 20 socialističnih demokratov. Poleg tega je zaplenila tajno tiskarno.

30.000 delavcev stavka

New York, 25. okt. b. Vse kaže, da bo zopet prišlo do splošne stavke tekstilnih delavcev. Voditelj delavcev Gorman je izjavil, da bo prišlo do neizbežne stavke, če v roku 10 dni delodajalci ne izpolnijo vseh delavskih zahtev. Tekstilnim delavcem se pridružijo tudi vsi ostali delavci, ki so zaposleni v tekstilni stroki sorodnih panogah. Ponoči so pričeli stavkati delavci svilene industrije v državi New Jersey. Vsega skupaj stavka 30.000.

Smrtne obsodbe v Rusiji

Berlin, 25. okt. AA. DNB poroča iz Moskve: Državno sodišče je v Šmolensku obsodilo na smrt šest uradnikov, 45 pa na leto od enega leta pa do šest let, ker so v zadnjih šestih mesecih pokradli več kot 10.000 kg žita iz državnih skladišč.

Sungaj, 25. okt. TG. Državi se je bilo obsojenih na smrt, ker so klub prepovedi kadile opij. Ena izmed teh, to je Kitajec Šaubofu, je bila že umrčena.

Sofija, 25. okt. b. V političnih krogih se trdi, da je turški zunanji minister Tetlik Ruždi-bej ob priliki, ko se je peljal skozi Sofijo, povabil bolgarskega zunanjega ministra Batolova, naj pride na konferenco bakaških držav v Ankari.

Varšava, 25. oktobra. AA. Pat poroča, da je poljsko vojno ministertvo izdalo naredbo, po kateri je izvoz orožja in streliva v Bolivijo in Paragvaj prepovedan.

Pri izgnanih na odgonski postaji

Ljubljana, 25. oktobra.

Sedaj je zopet čas, ko prebivalci Ljubljane opazimo na naših cestah, po hišnih vežah, po kozolcih, splohi povsod, kjer se da dobiti kos kruha ali prenočišče za noč, cele trume jesenskih gostov, brezdomcev, brezposelnih, izgancev, ki se od vseh mogočih koncev zatekajo v mesta in iščejo tu pomoči ali pa jih zanese sem uo-la.

Dobro trenuten prerez čez to prihajajočo bedo, skoraj točen vpogled v življenje teh znanilcev zim-ske krize daje obisk na odgonski postaji na mest-nem magistratu. Tu so mestni odgonski zapori, pa tudi policijski. Tu se sedaj v jesenskih mesecih zbira prava Zveza narodov v malem, seveda prav nič bleščeča, temveč lačna, sestradena, raztrgana in premražena. Nekaj jih polove po ulicah ljubljanski stražniki, nekaj jih priženo z meje, nekateri se pa zglase kar sami in prosijo za prisilni odgonski list. Nekaj časnika-jev si je danes ogledalo to beraško zmes izgnancev z vseh vetrov, ki so zbrani trenut-no v teh prostorih.

Ljubljanski »kaznjenci«.

Domačini med vsemi kaznjenci so Ljubljan-čani. Nekje so se brezdomci kepili, prave ljublj-an-ske barabice, policija jih je obsodila na toliko in to-liko denarne kazni — sicer zapor. Rajje, kakor da bi plačali, gredo sedet za 24 ur, nikjer ne zasluži-jo lažje tistih 75 ali 80 Din. Drugi so zopet revni de-lavci z roba mesta, ki so morda zagrešili to, da so vozili s kolesom po levi strani ceste ali ponoči brez luči — tudi ti gredo za kazen raje sedet, kakor da bi plačali občutne globe.

Pa ti ljubljanski »kaznjenci« niso tako zani-mivi, bolj so drugi, ki so prišli od daleč.

Begunci iz Belgije.

Zanimivo zgodbo je pripovedoval o svoji uso-di mlad fant iz Dalmacije, iz Imotskega: »Pred šestimi leti sem šel, 17 let star, za delom v Belgijo. Stiri leta sem delal v rudnikih, bilo je težko delo, kopali smo premog. Mezda je za silo bila in ako bi vsak dan delali, bi si nekaj mogel dati na stran. Tako pa smo pogosto »šumirali« (francosko »ehou-mer« — počivati ob delavnikih) in ni se nam na-bralo nič. Zadnji dve leti sem delal v tovarni. Zad-nja leta so meze vedno bolj utrgovali, vedno manj smo zaslužili, nazadnje je skopnel vsem sleherni prihranek. Ko sem porabil zadnji cent, sem se od-pravil v domovino, seveda peš. Vso Nemčijo od belgijske do avstrijske meje sem prehodil peš, skup-no z dvema tovarišema. V Sazburgu so nas Avstrij-ci prijeli, naložili na vlak ter nas »per šup« odpe-ljali do Jesenic, naši stražniki pa od tam do Ljub-ljane. Sedaj smo tu in čakamo, da nas odpravijo v Dalmacijo. Moja tovariša prav sedaj zaslišujejo na policiji. Po težkih letih težkega dela — mož pokaže svoje izgarane roke — nismo prihranili niti toliko, da bi si mogli kupiti vozni listek do domačega kraja.«

»Pa je polno kaj je v Jugoslovanskem v Belgiji?«
»Vse je kaj, je, v vsakem kraju naletiš na-nje, na Slovence, Hrvate, Bosance, Dalmatince, Sr-bijance. Nekateri imajo še delo, čeprav jih domači delavci in domače oblasti gledajo po strani, drugi pa so na psu, nimajo niti centa za kruh ter samo ugrabijo, kako bi se pretolkli nazaj v domovino. Da bi šli peš v domovino, to pade na um samo mlajšim, toda mnogo jih je z družinami.«

»In kaj mislite sedaj?«
»Mi trije smo mladi in nas čaka na pomlad vo-jaska dolžnost.«

Rus, Nemec, Romun, Madjar, Slovenec.

»Odkod ste vi?« vprašamo že starejšega moža. Mož odgovori v nemščini, češ, da zna samo ru-sko in nemško: »Ruski emigrant sem. Ze deset let sem brivski pomočnik na Dunaju. Tam imam ženo in otroke. Reven sem. Pred kratkim sem izgubil delo in zvedel sem, da je v Trstu še dobiti nekaj dela za brivca. Odpeljal sem se z zadnjim denar-jem v Trst, toda bil sem razočaran. Tam je še težje dobiti delo. Potikal sem se brez sredstev po Trstu, iskal delo, še bolj pa, kje bi dobil kaj jesti. Naša

me je policija, ki me je imela deset dni zaprtega, nato pa me izgnala v Jugoslavijo. Upam, da bom še prišel nazaj na Dunaj. Domovinske pravice ni-mam nikjer.«

»In vi?« »Zal ne znam slovenski, samo nem-ški,« mi odgovori novi nagovorjenec.

»Iz Nemčije sem. Osem mesecev sem bil zaprt v Italiji, kar odkrito povem. Nimam papirjev. Ni-mam denarja. Ponoči so me italijanski karabinjerji pregnali čez mejo in tako sem sedaj v Jugoslaviji. Dosti sem potoval po svetu, skoraj brez denarja, kaj bi pravil. Nemški fantje morajo potoovati, jaz sem tudi. V domovini me ne bo dolgo zdržalo!«

»In vi? Kaj je z vami?« vprašam starega in trudnega moža. V jecajoči francoščini pojasni, da bi se mogel le v tem jeziku porazgovoriti z menoj. Težavna je konverzacija, ker mož govori nekakšen francoski rudarski dialekt: »Prihajam iz Francije, tam sem dolgo delal, skoraj deset let, povsod, v rudnikih, na polju, pri utrdbah na meji, v tovarni, na cesti. Stradal sem dosti, trpel dosti. Sedaj so me Francozi kot brezposelnega izgnali iz svoje države in tako sem kot izganec prepotoval Nem-čijo, Avstrijo in sedaj še Jugoslavijo. Dolgo bom še hodil od zopora do zopora. Preden pridem v svojo domovino, v Moldavijo (romunska pokra-jina). Gospod, mi morete povedati, kdaj bom zopet prost ali vsaj zaslišan?«

»Zal nistem od policije!« Mož, ki me je imel za policista, žalostno klone z glavo.

S petim ni mogoč noben sporazum. Ne zna ne slovenski, ne srbohrvatski razen besed »hleb« in »tobak«, ki je seveda mednarodna, ne nemški, niti francoski. Vendar pa najde Romun nekaj mad-jarskih besed, da mu more fant povedati, ta pa meni, kako je romal iz ene italijanske ječe v drugo, dokler ga niso Italijani pregnali čez mejo k nam.

»Kaj ni med vami nobenega tujca več, ki bi znal slovenski ali hrvatski?« vprašam naglas.

S prične vstane mlad fant shušane obraza in odgovori: »Jaz! Doma sem od Celja.«

»Kako pa ste vi zašli v to družbo?« Fant je še kar čedno oblečen in obrt. Pove, da ima tudi nekaj denarja s seboj.

»Bil sem v francoski tujski legiji. Pošteno sem odslužil ves rok, polnih pet let. Videl dosti sveta. Tudi v tujini ni dobro.«

»Zakaj pa vas ne spuste takoj, ko ste domačin in niste nič zagrešili, denar pa imate tudi, da lahko sami odpotujete do domačega kraja?«

»Nimam nobenih slovenskih papirjev in poli-cija sedaj preiskuje, ali ima kaj proti meni. Mislim, da ne bodo nič našli!«

Zenske prihajajo.

V ločeni celici so zaklenjene ženske. Trenutno sta dve brezdomki. Eno so izgnali iz Italije, drugo iz Avstrije, sedaj se na zimo ne vesta kam dati. Zgodba teh dveh je prav taka, kakor mnogih dru-gih. V tujini sta pustili mladost, sedaj se izčrpni, utrjeni tujih zaporov vračata z izgoniskim potom v domovino.

Kako je v zaporih.

»Kaj jim daš jesti?« vprašamo ječarja? Zjutraj kos kruha, danes popoldne porcijo pra-ženega krompirja in porcijo zelja, sem in tja je tudi mesno kosilo, zvečer je kava in kruh. Za osem dinarjev dnevno, kolikor dobim za vsakega oskrbo-van-va, ne morem dati kaj boljšega. Ječe so tudi zakurjene. V resnici v zaporih ni mraz. Razen ne-katerih svobodoločnih se ti premaranci počutijo v zaporih skoraj dobro.

Taka je slika vse revščine, ki se sedaj na jesen zateka v naše mesto ali pa primorana potuje iz tu-jine v svojo daljino, nam tudi tujo domovino.



500 Din za smrtni strel

Maribor, 25. oktobra.

Včeraj se je končala pred tukajšnjim okrož-nim malim senatom razprava o smrti posestnika Antona Pihlerja iz Dupleka. Pihlerja je 23. no-vembra lanskega leta obstrlil v revirju Franca Krajnc neki Franc Vodan, ko ga je zalotil na tu-jem lovišču s puško v roki. Navzoč je bil tudi Pih-lerjev blavec Franc Horvat, ki je dobil strel v no-go. Pihler in Horvat sta bila prepeljana v mari-borsko bolnišnico, kjer je Pihler podlegel poškod-bam. Preiskava je ugotovila, da je Pihler s svojim blavcem lovil v tujem lovišču, ko ga je zalotil Vo-dan. Ker je Pihler obrnil puško proti Vodanu, je ta v samoočrambne namenu ustrelil. Zadel je Pihlerja le slučajno. Državni tožilec je dvignil zo-per Vodana obtožbo radi umora, v teku razprave pa se je pokazalo, da dejanja ni mogoče istoveti-ti z umorom. Obesili so ga radi prekrška neprevi-d-ne rabe orožja na 500 Din globo ali 11 dni zopora.

Obupen skok v Dravo

Maribor, 25. oktobra.

Ljudje, ki so šli v aredo zvečer proti Studen-sem, so začuli na dravski brvi obupen krik in nato pljusek iz Drave. Ker je bilo silno megleno, da se je videlo jedva par metrov naprej, so opazili sredi Drave le nejaane obrise neke osebe, ki se je bo-čila z valovi, pač pa so se razločno čuli kliči na pomoč, ki so pa kmalu zamrli. Dogodek je videlo več ljudi, ki so včeraj zjutraj o njem obvestili pri-etojne oblasti. Vendar pa se dosedaj še ni dalo ugotoviti, kdo bi bil nesrečna žrtev Dravinih valov.

Smrt v ogljenem plinu

Maribor, 25. oktobra.

V nekem prenočišču na Koroški cesti se je do-godil v noči na četrtek nenavaden način prosto-voljne smrti. Z ogljem se je zastrupil neki stano-valec, ki si je najel zvečer sobo. Prinesel je s se-boj zavoj s štirimi kilogrami oglja. Nato je v za-prti sobi zakuril v umivalniku ter naložil na ogenj oglje. Legel je v posteljo ter čital knjigo. Pri čita-nju ga je zalotila omedlevica in smrt. Našli so ga v postelji že mrtvega, z odprto knjigo na postelji. Dejanje je odkril monter, ki stanuje v sosednji sobi. Ko je prišel pozno ponoči domov, je opazil pri sosedu nenavaden svet in dim, ki se je kadil skozi odprto okno nad vrati. Vdrl je v zaklenjeno sobo ter našel mrtvega. Policijska komisija, ki je zjutraj prišla na ogled, je ugotovila, da je samo-morilec 55 letni ključavničar Anton Bauer iz Ko-njic. Vzrok nesrečne smrti je ostal neznan.

Škofia Loka

V izložbenem oknu g. Planine L. je raz-stavljeno krasno umetniško delo novih pra-porov — »Marijine kongregacije dij. mešč. šole« in »Marijinoga vrta« — vse po načrtu g. Stanka Kregarja. Ročno delo, ki so ga popolnoma gratis izvršile, je delo č. m. Ga-brijele O. Urš., gdene Bogataj Rozike, pred-vsem pa požrtvovalno delo gdene Jožice De-beljakove. Slovesno blagoslovitev novih pra-porov bo v nedeljo 28. okt. izvršil g. komtur Valerijan Učak iz Ljubljane. Kumovali bo-sta pa gge: Planinova in Šubičeva. Tako bo Škofia Loka imela zopet dva lepa mla-dinska prapora.

Zanimivo je dejstvo, da se letos silno težko dobijo potrebna drva za zimo. V veli-kih množicah jih okoličani odvažajo v kranj-ske tekstilne tovarne.

Na sobotnem trgu je vsepolno lepih zel-natih glav, katere pa prodajalci težko razp-ljajo v denar. Zares težko se bori naš kmet za svoj obstanek. Žalostno je videti toliko prodajalcev, pa tako malo kupovalcev na živilskem trgu!

Šmarje pri Jelšah

Zdravstvena razstava. Preteklo nedeljo je bila v gornji šoli otvorena zdravstvena razstava »Mati in dete«. Ta razstava je za kraje zelo koristna in potrebna, kajti v tem pogledu prevladujejo še precej stara naziranja in mnenja. Razstavo je otvo-ril okrajni načelnik g. dr. Maraž. Za njim je v kratkih obriših razložil pomen in vsebino razstave tuk. zdravnik g. dr. Lorčar. Nato pa je imela za-ščitna sestra, ki spremlja razstavo, predavanje s praktičnimi vajami o negi dojenčka. Taka pre-da-vanja se vršijo ta teden vsak dan od 6 do 7 zvečer v prostorih razstave. Želimo, da bi se jih udeleževalo čimveč občanstva in da bi razstava res imela uspeh.

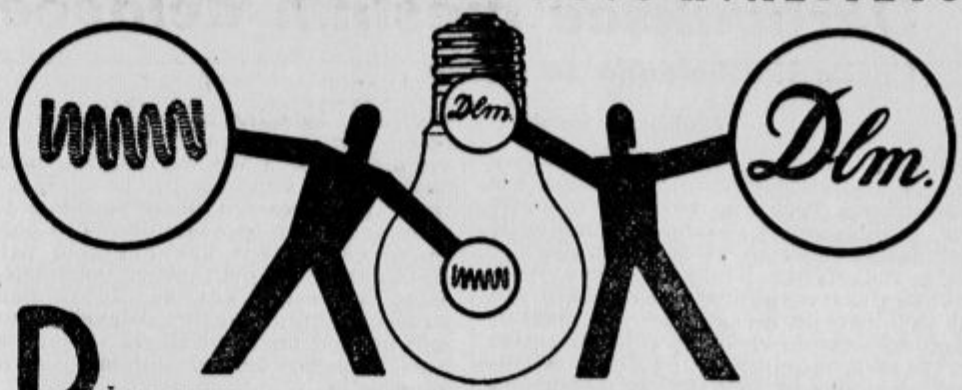
Zalnih svečanosti v Belgradu se je udeležilo precej ljudi tudi iz Šmarja in Rog. Slatine. Šmareka gasilska četa je imela zelo lepo komemoracijo za blagopokojnim kraljem prejšnjo nedeljo. V pone-deljek pa je bila zapriseda vsega članstva novemu kralju Nj. Vel. Petru II. Tudi vsa druga društva so imela žalne seje.

Davčna uprava razglasa, da je treba vložiti prijave za zgradarino. Rok za vlaganje je od 1. do 30. novembra t. l. Kdor bi pozneje vložil, bo mor-al plačati 3% o. 10% davčno kazen. Prijave je treba vložiti na predpisani tiskovini.

— Nosečim ženam in mladim materam pomore naravna »Franz Joselova« grenčica do urejenega želodca in trevesja.

TUNGSRAM

UVAJA POPOLNOMA NOVO KVALITETO



ŽARNICE, katerih nit je zvita v dvojno vijajnico,

katere svetlobna množina je podana v dekalumenih, a porabljeni tok v wattih.

„Straža v viharju“

Je ime novega katoliškega lista, ki izide te dni in bo izhajal redno vsakega 1., 10. in 20. v mesecu. Gotovo je drzno pričeti z novim listom v času poplave listov in revij. Toda novi katoliški list je zahteva časa! Idejno poplivenje, zrahljanje katoliške skupnosti, nejasnost in zmeda v naših dneh ter naraščajoče zastrupljanje vsega slovenskega življenja itd. — vse to terja od nas, slovenskih katoličanov, da prižgemo ogenj očiščenja, postavimo ob njem budne straže in — stopimo na plan. Ako bi še stali ob strani, bi viharji, ki se zaganjajo z obzorja nove dobe, našo stavbo omajali in porušili. Ko se vse-povsod javljajo obrisi novega življenja, mo-ramo biti pripravljeni. Naš mora biti nastajajoči vek! »Straža v viharju« naj bo katoliškim Slovincem kompas v novo dobo. Vsem brez izjeme! Naj bo magnet, ki bo zbiral in družil.

Slovensko življenje je še močno vkore-ninjeno v strohnelem liberalizmu 19. veka. Ni se ga še povsem sprostil, a že ga za-struplja prepleksani liberalizem novega veka: materialistični »kluturni boljševizem« se je zagrizel v naše narodno telo in že močno zastrupil vse relee našega narodnega zdravlja: literaturo, znanost, gledališče itd.

Ta dejstva so mlade slovenske katoliške akademike prisilila, da prižgo očiščevalni ogenj, postavijo straže v viharju sedanosti. Vsi, ki boste prejeli 1. številko, ne vra-čajte je! Sprejmite ta list iz enake potrebe in z isto ljubeznijo, ki je gnala ustanovitelje. List je namenjen vsem, mladini, duhovščini, laičnim inteligentom in vsemu našemu ljud-stvu. Saj je njegov namen, vse opozarjati na nevarnosti in jih družiti v eno edino udarno slovensko katoliško skupnost. Motil bi se, kdor bi mislil, da hoče biti novi list konkurenca obstoječim katoliškim listom in

revijam. »Straža v viharju« hoče in ima drugo nalogo: zbrati hoče vse raztresene sile za obrambo in napad, z žarko lučjo več-nostnih resnic hoče osvetljevati vse usodne zmote in tragične zablude našega časa ter kazali pot v lepšo in boljšo bodočnost.

Slovenski katoličani, združimo se — od-primo oči!

Naročajte »Stražo v viharju« in razšir-jajte jo!

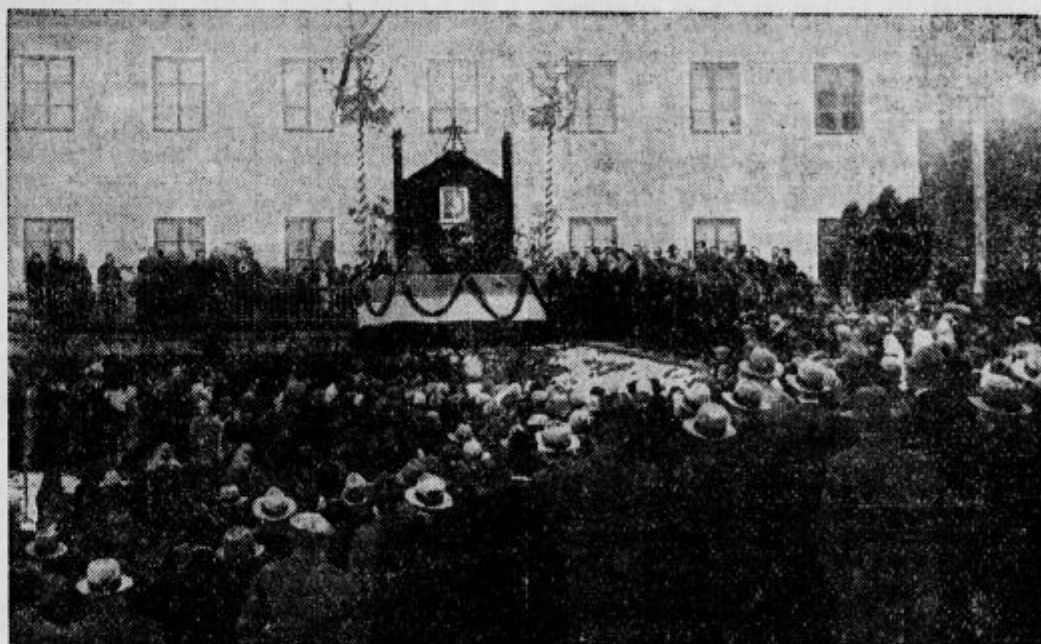
Uprava lista: Miklošičeva cesta 5, Ljub-ljana. Uradne ure 11.—12. ure dopoldne. Prvi letnik bo obsegal 24 števk; naročnina 24 dinarjev, posamezna številka 1 dinar.

★

Novo mesto

Vprašanje vodovoda v Šmihelu. Ker je pred par leti komisija ugotovila, da je voda iz Težkega potoka nehigienjska, so se prebivalci Šmihela zbrali in naprosili merodajne kroge, da se jim odpre vo-dovod. Prošnji se je v resnici ugodilo. Ker pa je v zadnjem času nekaj posestnikov zaostalo s pla-čevanjem vodarine, — bilo jih je menda od 60 6 ali 7 — je mestna občina novomeška Šmihelčanom zaprla vodo. Čisto naravno je, da so sedaj vaščani hudo prizadeti, saj morajo zopet na potok, kar je zlasti nevarno za zdravje. Bilo bi tedaj umestno, da mestna občina novomeška vaščanom zopet od-pre vodo, dotične pa, ki vode redno ne plačujejo, prisili k obveznostim na kak drug način.

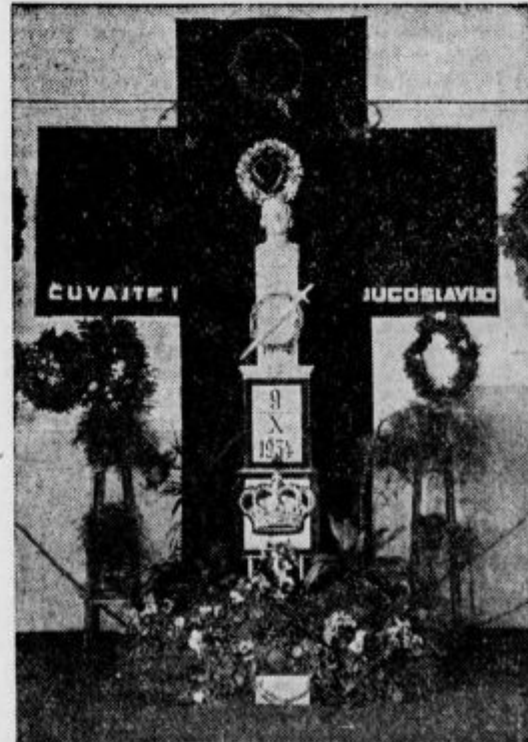
Lukežev semenj je bil kaj dobro obiskan. Trg je bil obilno založen z vrtnimi in poljskimi pridelki. Prav tako je bila tudi živahna kupčija na živinskem trgu. Tudi razni trgovci in kramarji so boljše tržili kot ostale dni. S tem v zvezi je bilo tudi zelo ve-liko raznih žeparjev, ki so svojo umetnost v obilni meri skušali izvrševati.



Žalna proslava za pokojnim kraljem vitezom v Smledniku. Občinstvo sprejema sožalne in udanostne brzojavke. Na govorniškem odru šolski upravitelj g. Rupert Vinko. Ob straneh duhovščina, občinski odbor in združeni pevski zbori.



Mladina državne II. deške in II. dekliske šole ter VI. deške osnovne in IV. dekliske osnovne šole v Ljubljani VII je z največjo ljubeznijo okrasila sliko blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Ze-dinitelja, pred katero se je 15. oktobra pri žalni svečanosti poklonila manom največjega Jugoslova-na in ljubitelja mira.



Okrašeni kip kralja Aleksandra I. ob priliki komemoracije drž. deške mešč. šole v Celju

Liublanske vesti:

Okrevališče mestnih delavcev

Počitniška kolonija za otroke

Ljubljana, 25. okt.

Svoj čas smo poročali, da namerava Mestna delavska zavarovalnica kupiti neke na Gorenjskem primerno posestvo za okrevališče svojih članov, enako, kakor imajo mestni nastavljenici že svoje okrevališče v Kamni gorici, obenem pa da namerava Mestna delavska zavarovalnica na drugem kraju kupiti tudi parcelo ali posestvo za počitniško kolonijo otrok mestnih delavcev. Obe nameri je na predzadnji svoji seji kot pokroviteljska inštanca odobrila tudi že mestni občinski svet. Zadeva je sedaj kolikor toliko perfektna in so sklenjene že vse kupčije, ki so bile potrebne.

Poseben odbor, v katerem so bili zastopniki občinskega sveta, mestni direktor g. Jančigaj, zastopniki MDZ in mestni strokovnjaki, so sklenili nakup posestva posestnika Posavca, ki je oddaljeno od Otoč pri bližnjem kaksnih 10 minut in blizu glavne ceste, vendar ne tako, da bi motil prah in hrup s ceste. Posestvo ima eno glavno enonadstropno poslopje z gostilniškimi lokali, suho klet, kuhinjo in 10 sob s posebnimi vhodi, dve verandi ter neizhidano podstrešje, obenem pa druge pritlikline. Pri poslopu je

kegljišče, ledenica in gospodarsko poslopje, poleg tega pa še približno 6000 kv. metrov sveta. Strokovnjaki so posestvo ocenili na 375.000 Din, kupnina pa je znašala 350.000 Din. Pri posestvu bodo potrebne le male adaptacije, ker je poslopje dobro ohranjeno in za okrevališče kakor nalašč primerno. MDZ namerava pri posestvu obdržati gostilniško koncesijo, kar naj bi deloma krilo stroške nakupa. Mestni delavci so torej na zelo ugoden način prišli do svojega okrevališča in se je s tem uresničila njihova desetletna želja.

Za počitniško kolonijo svojih otrok so si mestni delavci izbrali Srednjo vas v Poljanski dolini, ob Sori. Tam so od posestnika Antona Čadeža kupili pod zelo ugodnimi pogoji lepo parcelo, kjer nameravajo postaviti poslopje za počitniško kolonijo. Ker pa Čadeževa parcela ne leži tik ob Sori, so kupili še vmesno parcelo posestnika Mraka, tako, da bodo imeli otroci takorekoč na svojem neposrednem dostop do vode ter se bodo mogli po mili volji igrati in kopati.

Mestna delavska zavarovalnica je z osnovanjem okrevališča in stalne počitniške kolonije dosegla lep socialen uspeh in je treba mestnim delavcem le čestitati!

razpadu, dohodkov pa ni niti za skromno potrebno prehrano, ker polovico dohodkov požre stanarina. Nujna potreba je, da si preskrbi mestna občina izrednih sredstev, da bi mogla za zimo obleči in obuti najbolj uboge in revne otroke.

● Konzulat Češkoslovaške republike v Ljubljani sporoča, da letos na državni praznik 28. oktobra, zaradi narodnega žalovanja v Jugoslaviji, ne bo običajne recepcije. Tega dne dopoldne bodo na konzulatu razgrnjene vpisne pole za one, ki bi hoteli posebej izraziti svoje simpatije češkoslovaški republiki. Pri tej priliki pozdravlja konzulat CSR v Ljubljani s posebnim zadovoljstvom dejstvo, da bo na predvečer praznika, dne 27. oktobra t. l., ob 19.40 v ljubljanskem radiu v proslavo praznika govoril predsednik Jugoslovanske-češkoslovaške Lige v Ljubljani dr. Egon Štore o temi: »Viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj in slovanstvo«. Konzulat opozarja vse češkoslovaške državljane, bivaajoče v dravski banovini, na ta govor.

Tel 31-62 KINO KODELJEVO Tel 31-62

Danes in jutri ob 20 dvojni spored:

NEKI GOSPOD GRAN

(Hans Albers, Olga Čehova) — in

DEKLE Z NEBA

(Karin Hardt, H. Brausewetter)

● Za spomenik kralju Aleksandru v Ljubljani je sinoči Zveza organizacij mestnih uslužbencev na svoji seji pod predsedstvom magistratnega ravnanja g. Jančigaja soglasno sklenila po svojih skromnih močeh prispevati 1000 Din, ki jih je davi tudi že izročila predsedniku mestne občine g. dr. Pucu. Priredek mestnih uslužbencev, ki so pri vsaki narodni akciji v prvih vrstah, naj bo v vzpodbudo zlasti premožnejšim organizacijam, zavodom in privatnikom pri požitrovnosti za spomenik viteškemu kralju Aleksandru.

● Uprava Hubadove župe JPZ vabi: vsa ljubljanska pevska društva, da se brezpogojno udeležijo pevske vaje za mešani zbor v nedeljo 28. t. m. ob 10 dopoldne v Hubadovi dvorani Glasbene Matice. Na programu so žalostinke, katere se bodo pele na pokopališču o Vseh svetih. — Uprava.

● Davne zavezance, zavezane zgradarini, opozarja poglavarstvo mesta Ljubljane na razglas davne uprave za mesto, da vložijo prijave za dohodke zgradb za odmero zgradarine od 1. do 20. novembra 1934 pri davčni upravi za mesto, Vodnikov trg 5-11, soba št. 13 v izogib globe. Več je razvidno iz razglasa, ki je nabit na deski mestnega poglavarstva in na mestni deski v Spodnji Šiški.

● Olepanje mostov. Razen na frančiškanskem trimostju, ki je takorekoč novo, so bile ograje in svečniki na mostovih že nekaj časa potrebni novega pleska. Mestna občina je dala na teh mostovih sedaj preplekati z minijem in z barvo vse železne svečnike in ograje. To se je deloma že, deloma pa se bo še zgodilo na prulskem, sentjabskem, zmajskem, šentpeterskem in karlovškem mostu, pa tudi na drugih manjših mostovih.

manjših razstavnih prostorov, kjer se vrše posebne razstave, kakor lansko zimo razstava belgrajskega Oblaka in jeseni zagrebške Zemlje, daleč ne zadostuje sofijskim potrebam umetnostne reprezentance. Tej potrebi naj bi ustregla razstavna palača pri Akademiji. Da jo gradi, se je ustanovil odbor pod predsedstvom prof. B. Filova. Dohodke pa črpa poleg drugega prav iz teh letnih splošnih razstav. Vsi dohodki razstav se namreč izročajo odboru in tako bolgarsko umetništvo res složno sodeluje pri tej skupni nalogi.

Na letošnji razstavi je bilo zastopanih vseh šest bolgarskih umetniških društev: 1. Društvo bolgarskih umetnikov, 2. Sodobna umetnost, 3. Rodna umetnost, 4. Novi umetniki, 5. Južnobolgarski umetniki in 6. Neodvisni umetniki. Čeprav se mnogi najbolj vidni predstavniki bolgarske umetnosti letos te razstave niso udeležili, je vseeno okroglo 300 razstavljenih del zadostovalo, da dobi obiskovalec značilen prežet sodobnega stanja. Množina imen vseh živčnih generacij, kalejdoskop del vseh smeri od salonskega akademizma do najsodobnejših odmevov zapadnoevropskih umetnostnih gesel in programov ter hoteno zabrisavanje vsakega močnejšega poudarka umetnostne problematike so bili prav posebno pripravi, da v tujem obiskovalcu zbudijo utis akademsko solidnega, a umetnostno ne globokega osredja, v katerem se poskušajo mladinca s polnim temperamentom in podčrtano umetniško resnicoljubnostjo uveljaviti po raznih potih.

Red v tem kalejdoskopu mi je ustvaril prijatelj Sirak Skitnik, odlični slikar strogo slikarskih teženj, v čemer spominja po svoje na našega Jakopiča, dober poznavalec bolgarske umetnostne preteklosti in odkritosrečno presojevalec sodobnosti ter obenem ena izmed vodilnih osebnosti sofijskega umetniškega življenja, ko mi je povedal približno sledeče:

Bolgarska umetniška sodobnost je plod dela in naporov šele dveh generacij umetnikov. Turška nadvlada je namreč popolnoma pretrgala

Mariborske vesti:

Aleksandrovo cesto je treba temeljito urediti

Maribor, 25. oktobra.

Dela na Aleksandrovi cesti se nadaljujejo s polno paro. Pločnik med Cankarjevo in Prešernovo ulico bo skoraj asfaltiran, kostanji, ki so obrobili promenade pot med Trgom svobode in Prešernovo ulico, so padli in včeraj so pričeli delavci z betoniranjem kanala za plinsko in vodovodno napeljavno na promenadni poti. Predvidoma bo promenade pot še letos betonirana. Vendar pa se ne sme končati regulacija samo z ureditvijo promenade. Urediti se mora cesta v vsej svoji dolžini in rešiti se mora še vprašanje nekaterih drugih točk, ki sedaj kvarijo celotni izgled ceste. Predvsem je tu znani spomenik neznanemu junaku, kakor nazivajo Mariborčani nastavek nad podzemnim straniščem pri frančiškanski baziliki. Bila je stvar zgrešenega okusa, postavili nad podzemno zgradbo, ki bi morala biti čim bolj skrita, tak nastavek s svetilkami, obkrožen s kamenitimi klopmi in gredami. Sedaj, ko se cesta ureja, naj se odstrani tudi ta nastavek. Drugo važno vprašanje je, ali naj se

● Žalni večer v gledališču. Za blagopokojnim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem priredi mariborsko gledališče drevi žalni večer z naslednjim sporedom: Žalni govor govori urednik Radijov Rehhar; Schubert: »Nedokončana simfonija« I. stavek, izvaja gledališki orkester pod vodstvom kapelnika Lojzeta Herzoga; Raynal: Grob junaka, tragedija v treh dejanjih. Režira J. Kovič, nastopijo Kraljeva, J. Kovič in Furijan. — Ruža Petelinova: »Kralju mučeniku«, recitira Elvira Kraljeva. Beethoven: »Žalna koračnica iz III. simfonije; izvaja gledališki orkester pod vodstvom kapelnika Herzoga. Griša Koritnik: Domovini, recitira V. Skrbinešek. Državna himna.

● Za akademsko starejšinstvo bodo v soboto zvečer ob šestih večernice, v nedeljo na praznik Kristusa Kralja pa jutraj ob pol sedmih sv. maša s skupnim sv. obhajilom. Pobožnosti se bodo vršile v Alojzijevi cerkvi.

● 1000 rečevalnih voženj. Na rešilni postaji so so včeraj proslavili redke dogodek. Član rešilnega oddelka Friderik Kribernik je napravil tisoč voženj z rečevalnim avtomobilom. Ob tej priliki mu je v imenu tovarišev častital poveljnik požarne brambge g. Benedičič.

● Ljudska univerza. Redna predavanja se pričnejo zopet prihodnji teden. V ponedeljek in torek predava univ. prov. dr. Ljudevit Hauptman iz Zagreba o položaju Evrope leta 1914. V ponedeljek govori uvodom v proslavo spomina kralja Aleksandra I. Zedinitelja predsednik Ljudske univerze ing. Kukovec.

● Cestna razsvetljava v Radvanju. Končno bodo vendar dobile tudi radvanske ceste električno razsvetlavo. Ta del mariborske okolice je zadnji, ki še nima cestnih luči. Včeraj so pričeli montirati cestne svetilke v Novi vasi, postopoma pa jih bodo namestili na ostalih cestah radvanskih naselij.

● Trstenjakova razstava v prilicnem lokalu Banovinske hranilnice ostane odprta do nedelje. Za razstavo vlada znatno zanimanje ter je že precej slik prodanih. Priporočamo mariborskemu občinstvu, da si to lepo razstavo ogleda.

● 9 otrok med avstrijskimi begunci. Begunci iz Avstrije se prihajajo. Sicer ne vedno več tako pogosto in vsak dan, vendar jih iz Maribora pošiljajo še vsak teden s posebnim transportom v Varaždin. Včeraj je prišla preko meje na Koroškem značilna skupina. Tri žene s skupno 9 otroci. Vse tri imajo može že v varaždinskem taboru. Pribežali so takoj po zlomu vstaje. Sedaj so prišli za njimi še žene z družino. Vsi otroci so še nedorasli, enega je mati pripeljala lo meje celo v otroškem vozičku, na našo stran ga je pa prenesla v naročju.

● Smrt kosi. V četvrti 25 let je umrla v splošni bolnišnici predica Fani Korošek. V Gegovi ulici 77 je umrla v starosti 77 let vdova železničarja Marija Kokol. Svetila jima večna luč.

● Obrtni učni tečaj. Mariborska poslovna zbornica, obrtno-pospeševalnega zavoda pripravlja tri obrtno-poučne tečaje: prvi za knjigovodstvo, drugi za mojstrska izpitna predavanja in tretji za mizarstvo strokovno risanje. Vsi tečaji se prirejajo tako, da udeleženci ne izgube s tem nič ali povsem malo časa. Udeležujejo se tečajeve lahko interesi vseh rokodelskih in trgovskih strok, pomočniki in podjetniki. Pogoji so tako ugodni, da je udeležba omogočena

ob promenadi zopet zasadi dreve ali ne. Ko so padli kostanji, se je pokazalo, da je s tem pridobil ves prostor. Velikostna stavba frančiškanske bazilike, ki je prav za prav edina harmonična in reprezentativna novodobna zgradnja v Mariboru, je prišla šele sedaj prav do veljave, ko se odpira nanjo pogled tudi od strani. Bilo bi skoraj škoda zastrti lepo silko z novim drevoredom. To vprašanje bodo morali strokovnjaki pri občinskem gradbenem odboru še temeljito preštudirati. — Dalje je tu v bližini gostilniška veranda, ki sega v cestno pomeje. Nadomestiti bi se dala na prav primeren način s tako premično zeleno ograjo, kakor je pred zraven stoječo kavarno. In končno še ni končana ureditev kolodvorske rampe. Drevesa na južnem delu rampe, že dolgo obsojena na smrt, še vedno čakajo sekire. Ko bodo padla, se bo odprl čisto drug pogled s kolodvora na Aleksandrovo cesto. — Vseh navedenih vprašanj se bo še treba lotiti, da si uredimo končno Aleksandrovo cesto v reprezentativno »avenijo« obdravske prestolnice.

tudi najrevnejšim interesentom. Prijave sprejema obrtno-zadružni nadzornik na okr. glavarstvu soba št. 2-II. Tekom prhodnje zime se bo vršil v Mariboru še čevljarški prikrejevalni tečaj.

● Luna nadomešča svetilke. Že pred tedni smo opozarjali mestno občino, da bi bile nujno potrebne cestne svetilke v Alojzjevi in Markovski ulici. Teh svetilk sicer še ni, vendar pa so te ulice zadnje noči dobro razsvetljene. Razsvetljuje jih brezplačno — luna. Ker pa ta razsvetljava ni trajna in bi imeli radi stanovalci teh ulic, zlasti v dolgih zimskih nočeh, primerno razsvetljava, naj bi do takrat poskrbela za to mestna občina.

● Žalosten konec vesele vožnje. V Spodnjem Radvanju se je žalostno končala vesela vožnja graškega osebnega avtomobila štev. 6143. Njegov lastnik ga je zasofiral v jarek; avto je v jarku obležal narobe ter so ga morali postaviti mariborski gasilci s svojim dvigalom zopet v pravo lego in spraviti na cesto. Po srečnem naključju so odnesli veseli gostje v avtomobilu zdravo kožo in tudi vozilo ni dobilo hudih poškodb.

● Mladina na begu. Zasebnici Frančiški Koran na Pobrežju je pobegnil z doma njen 14-letni sin Josip. Pogrešajo ga že od torka in še do danes ni sledi za njim. Fant je duševno zaostal, slabo sliši in nerazločno govori, hodi gologlav, je plavalas in modrih oči.

Celje

● Ljudska knjižnica radi selitve danes, jutri in v nedeljo ne bo poslovala. Ob ponedeljku dalje bo knjižnica zopet odprta v novem lokalu v leti hiši: poleg doedanjih prostorov (desno od glavnega vhoda).

● Promocija znanega sportnika. Pred dnevi je bil promoviran na graški univerzi za doktorja filozofije g. Maks Drolenik. Novi doktor je dobro znan tudi Celjanom, saj se je dosedaj vedno udeleževal v Celju amuških tekem, ki jih je priredil zadnja leta na Kugyjevi skakalnici v Liscah Celjskega smučarskega kluba. Novemu doktorju naše iskrene čestitke!

● Za povzdigo našega gospodarstva. Povzdigi našega gospodarstva v celjskem okraju je predvsem posvečena razstava šolskih vrtov in štajerske kokeši, ki bo od 27. do 31. oktobra v prostorih deške okoliške šole. Razstava bo odprta jutri ob 10, nato bo dvoje predavanj, in sicer o pomenu šolskih vrtov in o pomenu štajerske kokeši za kmečko gospodarstvo. V nedeljo bodo od 8 dalje zopet predavanja o štajerski kokeši (gospodarski pomen), o sadjarstvu celjskega okraja in o perutninarstvih. Popoldne bosta zopet dve predavanji, in sicer o kmečkem vrtu in o čebelarstvu.

● Omejitve obratovanja v električnih motorjih. Mestna elektrarna v Celju razglasa, da bo v novembru in decembru ob času razsvetljave od 17 do 19 prepovedano obratovanje v električnih motorjih.

● Vincencijeva konferenca sporoča vsem prisilcem, ki se obračajo na njo za podporo, da je tajnik v ta namen v pisarni vsak dan od 15.30 do 16.30.

● Otvoritev čitalnice v Domu. Odbor Ljudske čitalnice je sklenil, da odpre za svoje člane v Domu čitalnico, kjer bodo na razpolago razni časopisi in revije. Čitalnica bo začela posloovati v novembru in bo odprta ob nedeljah od 8 do 12 v faulovski sobi.

uglednejše graditelje nove Sofije spadajo G. Očvarov, Colov, Vasiljev, Jordanov, Berberov in dr.

Kiparstvo, podobno kakor pri nas, zaostaja. Andrej Nikolov, Marko Markov, Funev in Dalčev rešujejo z uspehom manjve naloge, posebno portrete, kipar velikega monumentalnega formata pa je Ivan Lazarov.

Grafika polagoma napreduje. Velikega pomena za napredek grafične in ilustrativne stroke (oprema in ilustracija knjig je v Sofiji na visoki stopnji) je grafična šola na akademiji, ki jo vodi N. Zaharijev.

Za sofijsko umetniško ozračje so značilni dobri karikaturni, med njimi predvsem A. Božinov, I. Beškov in A. Dobrinov.

Značilno za bolgarsko umetniško življenje je, da ni niti enega umetniškega društva, ki bi združevalo umetnike po čisto idejnih načelih. Sedaj imajo šest zgoraj navedenih društev. Južnobolgarski umetniki imajo svoje središče v Plovdivu, ki je bil do nedavna še nekako središče vsega bolgarskega slikarstva, ker so skoraj vsi tam razstajali. Vsa ta društva so se združila v Zvezo umetnikov v Bolgariji, katere prvi predsednik je bil S. Skitnik. V zvezni upravi ima vsako društvo po 2 zastopnika, tako da si posamezno društvo ne more priporiti oblasti v vodstvu. Letno se vrši kongres. Zveza prireja razstave, kakoršna je bila letošnja; skrbi pa samo za tehnično ureditev, v umetniško stran se ne meša. Eden njenih glavnih ciljev je postavitev žive v uvodu omenjene razstavne palače. Med društvi zavzema posebno mesto »Rodna umetnost«, ker so v tem društvu zastopani najuspešnejši talenti. Razstava bolgarske umetnosti, prirejena lansko leto v Belgradu, pa je povzročila med njimi razkol in od takrat društvo vidno peša. Splošno občutje je, da po dosedanjih breznačelni poti ni mogoče naprej in da je bolgarski umetniški potreba predvsem združenj na idejnih načelih. Po tem potu upajo tudi pripomoči k razčiščenju dosedanje nejasnosti in stremiljenjih sodobne bolgarske umetnosti.

 Ako Vas zgaga dere, ali imate preveč kisline, se nagibate k čirum: morate piti Radensko!

V največji meri veže (nevtralizira) kisline, normalizira izločevanje sokov želodca in notranjih žlez. Jutraj na tešče ena ali dve čaši Radenske Vas vzdržuje ves dan čilega in svežega!

Kulturni obzornik

Sodobna bolgarska

likovna umetnost

Iz razgovora s Sirakom Skitnikom — Fr. Stelč.



Nekaj dni po IV. bizantolškem kongresu je bila v Sofiji odprta VIII. splošna umetnostna razstava Zveze umetniških društev v Bolgariji. Ogledal sem si jo, ko sem se v dnevi obiska pokojnega kralja Aleksandra na povratku iz Carigrada ustavil za par dni v bolgarski prestolici. Vodnik, ki me je tudi to pot kakor že poprej uvajal v probleme bolgarskega umetnostnega življenja, je bil slikar in umetnostni kritik Sirak Skitnik, prijatelj naše kulture, ki je ob obisku bolgarskega Penkluba v Sloveniji z isto vneto sprejemal vse, kar je mogel spoznati iz slovenske umetnosti, kakor sedaj pod njegovim veščim vodstvom jaz.

Razstava je bila v prostorih umetnostne akademije, katere ustroj mi je razložil njen ravnatelj, odlični kipar Ivan Lazarov v družbi z vodjo grafičnega oddelka N. Zaharijeva. Poleg akademije leži napol zarastlo stavišče, kjer samevajo temelji velike stavbe, bodoče sofijske razstavne palače, ki bo, kakor upajo, v doglednem času dograjena. Sofija ima sicer ob Ul. Rakovski Dom umetnosti in časnika, nima pa še osrednjega razstavnega paviliona. Dvoje

Poneverbe pri Strojnih tovarnah

pred ljubljanskim sodiščem likvidirane

Ljubljana, 25. oktobra.

Današnja razprava o malverzacijah pri Strojnih tovarnah in livarnah se je točno ob 15.30 pričela ter jo je vodil s. o. s. dr. Zelezinger. Za obtoženca Anu Strikbergerjevo je bil branilec dr. Tuma, za obtoženca Josipa Florijančiča dr. I. C. Oblak. Po končanih formalnostih je sodnik vprašal oba obtožena, ki sta vabilo k razpravi prejela precej kasno, če se strinjata, da se razprava vrši, v kar sta pristala. Branilec dr. Tuma je izrazil svoje pridržke, poudarjajoč, da danes pristopa k razpravi nepravilno, ker je nemogoče v tako kratkem času proučiti ves procesualni material. Pridržal se mu je dr. Oblak.

Govor državnega tožilca.

Drž. tožilec dr. Julij Fellahar je nato izjavil:

Vzdržujem prvotno obtožnico, toda moram jo zaradi nadaljne preiskave modificirati in skrajšati. Strojne tovarne in livarne so iz nezamislivega vzroka umaknile predlog na progon proti glavnemu krivcu Karlu Govekarju. Po nepotrebnem je bilo povzročeno državnemu zakladu mnogo stroškov, tako so samo izvedenci prejeli honorar 25.000 Din za svojo revizijo in elaborat o poslovanju podjetja. Ko je bila preiskava v interesu tovarne izvedena, da bi se odkrile vse manipulacije, pa je sledil umik.

Skliceval se je nato na določilo § 89 kaz. postopka, po katerem se more prekršiti progon samo pred pričetkom glavne razprave. To se je zgodilo pri Govekarju in se proti njemu ni mogla vložiti obtožnica. Glede obeh obtoženčev pa umik progona ne more imeti istega učinka kakor pri Govekarju. Ker je obtožba proti njemu izpadla, zato je proces precej okrnjen. Proces bi pokazal, kako se je gospodarilo pri nacionaliziranih podjetjih na škodo našega celokupnega gospodarstva. Nad 1 milijon dinarjev je šlo v izgubo.

»Primoran sem obtožnico,« je nadaljeval, »deloma skrbeti in jo umakniti za čas, ko je bil Karol Govekar skupno z obtoženko v podjetju, ker je nujen sum, da sta manipulacije vršila skupno, ali pa Govekar sam odnosno obtoženka Ana Strikbergerjeva sama. Krivico bi bilo, da bi bila sedaj obsojena zaradi vseh teh manipulacij le obtoženka, drugi so krivci pa prost.

Prvotna obtožnica je navajala skupni primanjkljaj na 880.800 Din. Od tega zneska odpadejo postayke:

1. Znesek, ki ga je prejel sam ravnatelj Govekar osebno od uprave veleposestva Herwarda Auersperga, Turjak-Namršelj, dne 26. aprila 1924 po 122.412 Din. Govekar je dal potrdilo, obtoženka tega denarja ni prejela, pa ravnatelj ji tudi ni izročil kopije potrdila. Original potrdila se nahaja pri upravi veleposestva.

2. Izvedenca sta ugotovila, da je bilo 31. dec. 1924. leta fingirano izplačilo davkov v znesku 58.209,30 Din. Finančna direkcija ni nikoli prejela tega zneska.

3. Izvedenca sta dalje ugotovila, da so iz leta 1923. izginile blagajniške kartoteke in priloge. Kontrola pa je ugotovila, da sta si Govekar in obtoženka prilastila znesek 50.000 Din, fingirano vknjižen za fond onemoglih delavcev. Denarja fond nikoli ni dobil.

4. Nujno je podan sum, da sta oba, odnosno Karol Govekar sam, fingirala odvedbo zneska 100.000 Din l. 1924 v fond onemoglih delavcev in v pokojninski fond uradnikov, za vsakega po 50.000 Din.

5. Dokazano je, da je Govekar fingiral račun Ivana Figarja za sekanje pil v znesku 4000 Din septembra 1927.

6. Dokazano je dalje, da je Govekar dal fingirati po skladiščniku dobavnico za dobavo stare litine v znesku 7.088 Din.

7. Fingiral je račun za potovanje leta 1926. Glede tega računa je ugotovljeno, da se je našel za dobo od 28. aprila do 31. aprila. April pa ima samo 30 dni. Račun znaša 7.752 Din.

8. Leta 1927. je ugotovljen preseček bilančne nagrade uradnicama Olgi Windischerjevi in Vodnikov. Obema je bila izplačana nagrada 4000. vpisana pa je bila s 5500 Din.

9. Dalje je bilo fingirano izplačilo provizije inž. Šmalca za leto 1925. Provizija znaša 5500 Din. Izvedenca sta ugotovila, da takrat inž. Šmalc ni imel nobenega posla s tovarnami.

Govekar sam je glede tega zneska omenil, da ga je porabil za nagrado nekemu davčnemu uradniku, da ni bilo treba tovarnam plačati velikih davkov.

Glede Josipa Florijančiča je državni tožilec vzdrževal obtožbo, kakor se je glasila prvotno v sodbi. Poudarjal je: Strojne tovarne pravijo, da nimajo nobene škode, da je vse povrnjeno in da so zato proti vsem trem umaknile progon. Glede obeh obtoženčev ne morem umakniti obtožbe, ker sem vezan na določila zakona. Če so Strojne tovarne take, da jim uslužbenci lahko vse pokradejo in da jim puste blagajne prazne, potem naj ne ovajajo.

Celotni primanjkljaj v obtožbi se je nato v zapisniku skrčil od 880.800 na 545.000 Din.

Govori branilcev.

Branilec I. obtoženke dr. Henrik Tuma je v svojih izjavah pobijal stališče državnega tožilca. Sklicujoč se na določila §§ 89 in 276 k. z. p., je sploh nemogoče vzdrževati sedanjo obtožbo. Zato predlaga, da se mora obtožba zavrniti, zlasti, če se pokaže, da je zasebni tožilec odstopil od obtožbe. Napačno je tolmačenje državnega tožilca, da je današnja razprava nadaljevanje prve. To ni res. Danes gre za povsem novo razpravo. — Branilec Josipa Florijančiča dr. I. C. Oblak se je pridružil izjavam prvega branilca.

Sodnik je nato prečital nekatere važnejše zapisnike, ki se nanašajo na končno rešitev. Državni tožilec: »Gospod sodnik! Ali je v predlogu o umiku navedeno, da je škoda poravnana? Ali je to tudi pri Govekarju? Obrnjen proti Strikbergerjevi? Ali ste se zmenili z njimi?« Obtoženka: »Kje?« Sodnik je nato prečital kratek predlog zastopnika Strojnih tovarn dr. Milana Koruna, ki navaja samo, da Strojne umikajo progon brez navedbe razloga, da so krive. Branilec dr. Tuma nekoliko ironično: »Meni je znano, da je škoda poravnana!« Branilec dr. Oblak: »Tako, da je Govekar tiho!« Sodnik: »Imajo tovarne še stroške?« Državni tožilec: »Kdo bo državi poravnal stroške?«

Državni tožilec se je nato protivil predlogu obrambe, da se obtožba zavrne. Obtoženka Strikbergerjeva je pripomnila: »Upravni odbor je Govekarja odstavil v 24 urah!« Dr. Tuma ironično: »Reduciran je bil!«

Sodnik dr. Zelezinger je nato objavil

sodbo.

Vsmislu § 276 kaz. postopka se zavrne obtožba proti Ani Strikbergerjevi in Josipu Florijančiču.

Sodnik je nato kratko utemeljil to sodbo. Državni tožilec je izjavil: »Prijavljam priziv zaradi kršitve zakona in prošim za prepis sodbe.«

Razprava je bila končana ob 17. Na ta način je bila velika malverzacijska afera pri Strojnih tovarnah in livarnah spravljena s sveta.

Navajamo nekaj zgodovine. Prva razprava se je vršila proti obema današnjima obtoženkama 12. decembra 1931. Trajala je 12 dni. Prvotno je bil Josip Florijančič obsojen na 14 mesecev strogega zapor. Prijavil je priziv ter je apelacijsko sodišče to sodbo razveljavilo in odredilo, da se postopanje proti Florijančiču združi z obema drugima. Državni tožilec je Strikbergerjevo obtožil zaradi poneverbe zneska 880.800 Din, Florijančiča pa zaradi poneverbe 191.000 Din. Kakor so izvedenci ugotovili, so trajale nedovoljene manipulacije pri tovarnah od l. 1923. naprej.

medtem ko potrebujemo okoli 22 in pol milijona met. Primanjkljaj bo treba kriti z drugimi žitaricami, zlasti s koruzo, kar se bo poznalo pri ceni moke.

— Cenj. čitatelje opozarjamo, da redno uživajo Radensko, ki je za zdravje nujno potrebna, pa istočasno izborna pijača.

— Prah in nesnaga sta največja škodljivca vsakega perila. V medsebojnem podpiranju razjedata nitke perila, ki v teku časa prične razpadati. Zlatorog-ovo milo pa s svojo obilno in gosto ter snežno belo peno očisti perilo vsake nesnage in ga s tem napravi trpežnim. Z Zlatorog-ovim milom oprano perilo je lepše kot novo. To ljudski glas dobro ve in pravi: »Le Zlatorog milo da belo perilo!« To milo priporočamo tudi mi, saj je res dobro in tudi — domače!

Jugoslovanska knjigarna r. z. z. o. z. v Ljubljani, priporoča sledeče novosti: Greve: Kurz und gut. Petminutne pridige. 166 str., kart. 36 Din. Heinen: Familienpädagogik. 84 str., vez. 72 Din. Kastner: Tage der Einker. Osemndnevne duhovne vaje. 420 str., vez. 96 Din. Klima: Die Osannass-Glocke. Pridige za praznike in priložnostni govori. 186 str., nevez. 67.50 Din. Krajewski: Christus bei den Kindern. Nove pridige za otroke. 157 str., nevez. 40 Din. Lang: Katholische Männer. Eine Apologie in Lebensbildern. 185 str., vez. 90 Din. Pelz: Neue Folge Kinderpredigten. 207 str., nevez. 64 Din. Schreiber: Führer durch das Kirchenjahr. 382 str., vez. 136 Din. Spiegel: In Gottes Auftrag. Pridige. 376 str., nevez. 100 Din.

— Plemenit dar. Cerkev Kristusa Kralja v Logarski dolini je obogatela za novo pridobitev. Gospa Trdinova iz Gornje Radgone

Slovenija na dan pogreba kralja Aleksandra

Dol pri Ljubljani

Na dan pogreba viteškega kralja se je vsa velika nova občina Dol zgrnila v dolsko župno cerkev k žalni sv. maši, ki jo je daroval domači župnik in duh. svetnik G. Matija Kastelic. Po maši so vsi odšli v dolgem sprevodu in Prosvetni dom, kjer je bila žalna prireditev. Zbrane so bile vse organizacije, ki so poklonile z drugimi ustanovami vred 16 krasnih vencev. Pred polno dvorano, ki je bila zastita vsa v črno, je imel g. učitelj Andolšek lep spominski govor, nakar je govoril g. Loboda Jože, ki je pozdravil našega novega kralja Petra II. — Pri prireditvi je bilo nad 500 ljudi, ki so tako pokazali svojo veliko ljubezen do pokojnega kralja Aleksandra I.

Dolsko

V četrtek, 18. oktobra se je kaj slovesno vršila v tukajšnji cerkvi in šoli žalna svečanost. Ob 8 zjutraj je bila v cerkvi žalna služba božja, med katero se je g. župnik Rihar v lepih besedah spominjal blagopokojnega kralja. Nato se je nadaljevala pretresljiva svečanost v krasno okrašeni prostorni šolski dvorani, ki je bila napolnjena z žalujočimi občani do zadnjega kotička. Kot vzor blagega človeka, junaškega borca, modrega vladarja, posebno pa kot velikega, gorečega apostola miru, nam je nato pokojnega kralja s priprosto besedo v ganljivem žalnem govoru orisal g. šolski uprav. K. Igljč. Besede govornikove, žive in vnete, prikipele iz srca, so našle pot v srca navzočih, v srca, ki bijejo do svojega vladarja in domovine.

Hinje

Na dan pogreba je bila ob 8 sv. maša, katere se je udeležil občinski odbor, gasilska četa, šolska mladina; pa tudi drugih ljudi se je zbralo, da je bila cerkev nenavadno polna. Po sv. maši smo se zbrali v dvorani: poslušali za to priliko sestavljene deklaracije šolarjev, poslušali lep spominski govor. — Slava spominu pokojnega viteškega kralja: Zedinitelja, živel naš novi mladi kralj Peter II.!

Naše katoliško prosvetno društvo je poslalo Nj. kralj. Vis. knezu namestniku Pavlu sožalno brzojavko.

Izlake

Skupna žalna manifestacija se je vršila dne 18. oktobra. Ob 8 je bila v cerkvi žalna služba božja. Cerkev je bila premajhna za toliko udeležbo: šolska mladina, združene organizacije, razna društva, celotna udeležba Rud. združbe premogovnik Semnik in izredno veliko vernikov. V Združenem domu se je po službi božji vršil drugi del. Pred krasno sliko pokojnega viteškega kralja Aleksandra I., prevlečeno s črno tačnico, s cvetjem okrašeno, s svečano in žarno električno razsvetljavo razsvetljeno, so se zbrale tukajšnje združene organizacije in društva. Kot zastopnik vseh je govoril g. Fr. Osolnik, tukajšnji dušni pastir. Govoru je sledil trinitutni žalni molk. Poslana je bila vdanošna žalna izjava Nj. kralj. Vis. knezu namestniku Pavlu, ki so jo podpisali: Hranilnica in posojilnica, Mlekarska zadruga, Kmet. nabav. in prod. zadruga, Cerkevni pevski osek, pododsek J.S.O., Zadrugi elektrarna. — V Gasilnem domu so pa člani gasilnega društva prisegli zvestobo novemu kralju Petru II.

Muljava

Tudi v našem okolišu nas je prevzela globoka žalost, ko smo zvedeli strašno novico, da nimamo več med živimi očeta ljubljene domovine. Zvonovi tu in pri sosednjih cerkvah so turobno dana za dnevno potrditvijo to vesti. Zvesti otroci lepe domačije Jugoslavije smo v goreči molitvi pošiljali prošnje in vzdihne za blagopokojnega vladarja k Bogu. G. ekspozit Pavel Podbregar je v zgodovinsko pomembnih besedah očrtal dela in uspehe viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja pri sestankih Katoliške akcije in zaključek z molitvijo za pokojnega vladarja. Na dan pogreba se je žalne službe božje udeležilo veliko vernikov. V polnem številu so bili v cerkvi tukajšnji ognjegašci in šolska mladina pod vodstvom upravitelja g. Janka Arnčka. G. upravitelj je že prejšnje dni in na dan pogreba v vznesenih besedah opisal blagopokojnega kralja šolskim otrokom.

Poljčane

Dopoldne 18. oktobra je bila žalna služba božja, cerkev je bila polna do zadnjega kotička. Cerkvemu žalnemu opravilu je prisostvovala šolska mladina z učiteljskim, občinski odbor in vsa društva. Domači g. župnik G. Cilenšek je imel lep domoljubni govor v počaščenje blagopokojnega velikega kralja.

Vse luči na cestah so ves dan gorele. Vse hiše so bile v žalnih zastavah. Popoldan ob pol treh je bila pred kolodvorom žalna komemoracija, ki so se jo zopet udeležili šola, vsa društva, občinski odbor in veličanska množica ljudi. Postavljen je bil žalni odor s kraljevo sliko, ovito v črno. Znak sirene tovarne z. Magerla je napovedal pet-

je darovala lep harmonij. Prvič bodo obiskovalci lepe cerkve slišali nov instrument v nedeljo, ko bo ob pol 11 sv. maša za turiste.

— Kaj je dekalumen? Vsakdo ve, kaj je meter, ker se je to naučil že v šoli. Pozneje spozna pri plačevanju računov za porabljeno električno energijo, da je watt mera za električni učinek. Nasprotno pa bo le malo komu znano, kaj je »lumen« in »dekalumen«. Doslej se je presojala kakovost žarnice napačno na podlagi porabe učinka v wattih, medtem ko odjemalec ne zanima samo porabljeni električni učinek, marveč v prvi vrsti svetlobna množina, ki jo žarnica oddaja. Enota svetlobne množine je »lumen«. Dekalumen je večja enota svetlobne množine in je enaka 10 lumenov. Nove Tungsram D žarnice dajejo do 20% več svetlobe, kar omogoča važen izum nitke zvite v dvojni vijajnici. Na ta način pridobljena večja množina svetlobe in povečana gospodarnost se moreta zaznati že na prvi pogled, ker na žarnici ni samo potrošni učinek, marveč podatek o svetlobni množini v mednarodnih dekalumenskih obremenah z navedbo porabe učinka v wattih. Vsakdo se more tedaj že vnaprej prepričati ne samo o tem, kolik učinek porabi žarnica, marveč tudi o tem, koliko svetlobe izžareva. Kupovati je treba tedaj samo one žarnice, na katerih je podana svetlobna množina v mednarodnih dekalumenskih, ker le ta podatek dopušča presojati boljše kakovost in gospodarnost žarnice.

— Pri motnjah prebave, želodčnih bolečinah, zgagi, slabosti glavobolu, migljanju oči, razdraženih živcev, nespanju, oslabelosti, nevolji do dela povzroči naravna »Franz Josefova« grenčica odprto telo in olajša krvni obtok.

minutni molk. Nato je imel g. Gajšek globoko zasnovan spominski govor o pokojnem kralju. Po njegovem govoru so domači pevci ganljivo zapeli. Sledil je govor šolskega upravitelja g. Kranjca, pevec so še zapeli »Vigred«. Govoril je še g. učitelj A. Živko. Po odpeti državni himni se je ljudstvo mirno razšlo.

Prežganje pri Litiji

Cerkvenega žalnega opravila v četrtek, 18. t. m. se je udeležilo mnogo ljudstva, ki je med sveto mašo na glas molilo za dušo rajnega vladarja. Sv. maši so prisostvovali člani občinskega odbora z županom g. Jos. Galetom na čelu, šolska mladina itd. — V nedeljo, 21. t. m. so se pa vse cerkvene družbe in katoliške organizacije zbrale po popoldanskem cerkvenem opravilu v cerkveni dvorani. Tu je g. župnik Jos. Stupica prebral žalno izjavo in obsodil grdi zločin v Marseilleu. Žalno izjavo so podpisali: Mladeniška in Dekliška Mar. družba, Tretji red, Katoliška akcija, Mlekarska zadruga, pripravljali odbor za društvo »Narodna prosveta« in poverjenstvo »Rdečega križa« za občino Trebejvo.

Solčava

V nedeljo 21. oktobra so se zbrali odbori spodaj navedenih društev in ustanov k žalni seji. Predsednik Slov. katol. prosvetnega društva je v izbranih besedah obsodil strašni in gnusni zločin, ki je zahteval življenje našega kralja, ter v imenu organizacij in ustanov podal izjavo vdanosti novemu kralju Petru II. z zatrdilom, da hočejo vsi izvrševati oporoko viteškega kralja Aleksandra I.: »Čuvajte Jugoslavijo!« — Slov. kat. prosvetno društvo, Tujsko-prometno društvo za Solčavo in Logarsko dolino, Hranilnica in posojilnica. Nabavna in prodajna zadruga.

Sostro pri Ljubljani

Žalno svečanost po rajnem kralju Aleksandru smo imeli v Društvenem domu 18. oktobra. V natačeno polni dvorani je član Pavliš Stefan razvil ob kratkem življenje pokojnega vladarja, ki ga je vzel Jugoslaviji kruta roka krvočolnega morila. Ob koncu je izrekel vdanost kralju Petru II. Bilo je še par ganljivih deklaracij. Prebrala se je solčalna izjava, ki se je odposlala v Belgrad. Pevec so zapeli nekaj žalostink, nazadnje pa »Lepa naša domovina«.

Suhor pri Metliki

18. oktobra je bilo ob nabito polni cerkvi cerkveno opravilo po pokojnem kralju Aleksandru I. Po sv. maši je bilo zborovanje na trgu pred cerkvijo. Župnik g. Raztresen je v svojem govoru poudarjal kraljeve zasluge za Jugoslavijo, narod je z molkom počastil njegov spomin. Z zborovanja je bilo odposlano žalno pismo Nj. kralj. Vis. knezu namestniku Pavlu. Ze v nedeljo, 13. okt. so imeli žalno sejo načelstvo Hranilnice in posojilnice in cerkveno predstojništvo skupno z verskimi družbami, ki so tudi poslali žalna pisma Nj. kralj. Vis. knezu namestniku Pavlu.

Sv. Benedikt v Slov. gor.

Društvo bojnikov in invalidov in naša gošpodarska društva: Posojilnica, Kmetijska, Sadjarska in Čebelarstva podružnica, so sklicali žalne seje in sestanke in odposlali sožalne in vdanostne izjave na pristojna mesta. V četrtek ob 8 pa se je zbrala vsa župnija k žalni službi božji. G. dekan Gomilek je prebral poročilo iz Skofijskega oglasnika in daroval sv. mašo v blagor domovine. Po predpisanih molitvah za kralja pa so se vsi verniki: šolska mladina, Društvo bojnikov, gasilci, delavci z nove ceste, moške in žene, zbrali pred spomenikom padlih vojakov, kjer je bila med cvetjem v žalni črni slika našega rajnega vladarja. Pevec so zapeli žalostinke in po molitvi za kralja in domovino je imel lep spominski govor g. dekan Gomilek. Nato je v imenu gasilcev spregovoril g. Babnik, pevec so vnovič zapeli in vsi udeleženci so defilirali mimo spomenika s kraljevo sliko.

Škocijan pri Turjaku

Dne 18. t. m. se je vršila po cerkveni svečanosti žalna slovesnost v cerkveni sobi. Vdeležili so se je cerkvene organizacije, Marijine družbe, tretji red, člani Kat. akcije, Apostolstvo mož in načelstvo posojilnice, cerkveno predstojništvo in mnogo župljanov. Pevski zbor je zapel žalostinke. Domači župnik Iv. Zupančič je imel na navzočo pretresljivo žalno govor pred žalno okrašeno sliko pokojnega viteškega vladarja Aleksandra I. Za sliko je bila razvita državna zastava in zastava Mar. družbe s čim pajčolanom.

Nato je bila sestavljena žalna in udanostna izjava, ki so jo podpisala načelstva navzočih cerkvenih in gošpodarskih organizacij, ter odposlana Nj. kralj. Vis. knezu namestniku Pavlu. K sklepu je zapel pevski zbor državno himno, ki so jo peli s solzami v očeh tudi drugi navzoči.

Koledar

Petek, 26. oktobra: Evarist, papež, mučenec; Bonaventura.

Novi grobovi

† V Ljubljani je v sredo umrla v 84. letu starosti gospa Marija Goli roj. Gorišek, vdova posestnika. Pogreb ob danes ob pol 4 popoldne. Naj ji svetli večna luč! Žalujemo naše globoko sožalje!

Osebnosti

— Župnijski izpit so napravili v Mariboru dne 24. in 25. okt. gg.: Ravšel Anton, kaplan v St. Ilju v Slov. goricah; Strnad Janez, provizor pri Sv. Tomažu pri Ormožu; Weingerl Stanislav, kaplan v Rajhenburgu. — Odlikovanja: Z redom Jugoslovanske krone V. vrste je odlikovan višji pisarniški ravnatelj apelacijskega sodišča v p. Henrik Vladimir Abram v Ljubljani. Dalje sta bila odlikovana z zlato medaljo za vestno službovanje zvanikni pri okrajnem sodišču v Slov. Konjicah Ivan Paj in s srebrno medaljo Josipina Kalan, jetniška paznica v Ljubljani.

Ostale vesti

— Jakčeve slike kralja Petra II. Državni in samoupravni uradi, občine, šolska vodstva, trgovci in privatniki se opozarjajo, da izide v par dneh z najvišjim dovoljenjem elika v bakrotisku Nj. Vel. kralja Petra II. in eicer: v velikem formatu 70x55 cm po Din 75.— in v manjšem formatu 25x35 cm po Din 15.—. Reprodukcijske bodo umetniško izvršene, točno po originalu, ki ga je napravil septembra letos akad. slikar Jakac na kraljevskem dvoru na Bledu. Del čistega dobička je namenjen za umetniški fond. Slike se naročajo pri kulturnem oddelku mestne občine v Ljubljani. S to sliko dobimo dostojno umetniško reprodukcijo, ki bo v okras vsaki pisarni, uradu in privatniku, zato priporočamo, da si slike, ki so domače lelo, takoj naročite.

— Mala nezgoda se je pripetila včeraj g. »sitarju« v »Slov. Narod«. Na sito je g. sitar dejal spokornike in spreobrnjenice, ki pa niso vedno pravi, ampak včasih le priložnostni spokorniki, ki se »ravnajo po barometru koristolovstva«. Dalje pravi o njih: »Če jim kaže priznati in obžalovati grehe, jih priznajo in obžalujejo, če je pa več izglede, da bodo kot zakrknjeni grešniki bolj odrezali, ostanejo zakrknjeni grešniki. In končno ravnajo pravi; saj morajo biti na svetni eni, ki druge strižejo in spravljajo

Kavo? —

Da, ali samo

KAVO HAG

volno, in drugi, ki potrpežljivo dajejo prvim volno, sami pa hodijo goli po svetu.« Do tukaj je torej vse v redu. Samo zadnji stavek je nekam zagoneten, ko pravi g. sitar: »Besedo in polno skledo imajo zdaj neznačajneži.« — Pa brez zamere; tudi dobri oče Homer je včasih nekoliko zadremal.

— Prepovedan tisk. Z odlokom ministrstva za notranje posle je prepovedano uvažati v našo državo in razširjati v njej list: »A Ma! Nape, ki izhaja v madjarskem jeziku v Budimpešti.

— Osebe, ki so krvno, kožno ali živčno bolne, dosežejo z naravno »Franz-Josef« grenčico redno prebavo. Specialisti z visokim slovesom potrjujejo, da so v vsakem oziru zadovoljni z učinkom staroznane »Franz-Josef« vode.

— V Splitu se še kopljejo. Te dni so bili objavljeni statistični podatki o obisku največjega splitekega kopališča na Bačvicah. V času od 1. maja do 1. oktobra, ko je bilo kopališče uradno odprto, je obiskalo kopališče 105.600 kopalcev. Letos je imelo kopališče mnogo lepih dni in so se kopali mogli kopati skoraj vsa sezona. Največji obisk je bil meseca julija, ko je kopališče obiskalo 36.600 kopalcev. Letos je bilo v kopališču 10.700 kopalcev več kakor lani. Na Bačvicah pa se kopljejo po večini samo tuji in te številke kažejo na močen tujski promet v Dalmacijo. Domačini in tudi drugi tuji, pa se kopljejo obenem še na neštetih drugih kopališčih v bližini Splita. Vsa ta kopališča so bila vsa sezono nabito polna. Na Bačvicah pa so se kopali tudi pred pričetkom sezone. Ker je vreme v Splitu še sedaj lepo, je še sedaj v kopališču znatno število kopalcev.

— Kruh v Zagrebu se podražil. Zagrebško tržno nadzorstvo priča, da bodo peki v kratkem podražili cene kruha, kakor so napovedali tudi že sami. Naša letošnja žetev pšenice je namreč bolj šibka, povrh tega pa sklepamo se posebne pogodbe z Nemčijo, Avstrijo in Češkoslovaško za izvoz okoli 2.000.000 met pšenice, tako da bo ostalo za našo prehrano in setev okoli 20 milijonov met,

Iz Londona v Melbourne v 71 urah

„Zdelo se nama je, da letiva že najmanj 500 let“ - je dejal Scott ob pristanku

Zmagala sta Angleža Scott in Black. Ves svet jima čestita. Ne gre več zato, da bi občudovali stroj, ki je kaj takega zmogel, ampak človeka, kateri je stroj vodil.

Scott in Black sta razdaljo med Londonom in Melbournom preletela v 71 urah; razdaljo med Anglijo in Avstralijo prav za prav le v 52 urah. Dosegla sta povprečno hitrost 265 km na uro. Ta hitrost je na take razdalje nekaj čisto novega. Druga sta bila na holandskem letalu »Leteča Holandca«^c Moll in Parmentier. To je večje in težje letalo, ki je vozilo s seboj še nekaj ljudi. Kljub temu sta bila le nekaj ur za Angležema. Medtem ko sta Holandca letela, kakor je bilo na karti zaznamovano, ob robu kontinentov, sta Angleža plula čim bolj naravnost ter se nista izogibala nobene nevarnosti, nanašajoč se na geslo: »Ali zmaga ali smrt!«^c In sta zmagala.

Strokovnjaki so izračunali, da bi najhitreje letalo moglo prileteči v Melbourne v 4—5 dneh, medtem ko je dosednji rekord znašal 6 dni. V načrtu za polet so postavili najvišjo zahtevo, ki se je zdelo sploh mogoča: v 3 dneh! Toda Angleža sta preletela v 2 dneh 23 urah in 44 minutah.

Ni torej čudno, če so ju Avstralič tako sijajno sprejeli. Neizmerna množica ljudi ju je pozdravila, ko sta po pristanku na melbournskem letališču stopila na tribuno. Scott je spregovoril nekaj kratkih besed v zahvalo. Med drugim je dejal: »Dokle se nama, da je bilo pred 5 stoletji, ko sva se spustila na polet proti mestu, ki je imelo za naju mistično ime Melbourne. Let se nama je zdel od milje do milje daljši. Melbourne nista poznala in ga nisem še nikdar videl. Toda po slikah, ki sem jih videl v časopisih, sem razvidel, da sva priletela v Melbourne.«^c

Če odštejemo čas, ki sta ga letalca zapravila v petkratnih pristankih med potjo, dobimo, da sta prav za prav letela 64 ur in 2 minuti.

Zal je divja tekma zahtevala tudi dve človeški življenji. Angleža Gilman in Baines sta obležala kot pionirja letalske tehnike. Brez dvoma pa sta tudi ona dva vedela, kakor so se zavedali vsi drugi tekmovalci, da taka tekma pomeni smrtno nevarnost. Če sta šla v tekmo ne zaradi sportnega rekorda in slave, ampak v prvi vrsti zato, da bi pomagala doprinesti k zblizanju daleč ločenih mest ter s tem koristiti človeštvu, morda nista padla zaman.

Ob tej priliki omenjamo še, da sta 29. februarja 1932 dva nemška letalca, Bertram in Klaus-

mann, na vodnem letalu »Atlantia«^c iz Kölna poletela okrog sveta. Kljub hudim viharjem in snežnim metežem se jima je posrečilo, da sta čez Bag-

dad, Kalkuto, zloglasno jezero Timor priletela v Avstralijo. Tu pa sta morala v sili pristati v avstralski pušči.



Na podobi vidimo oba holandska tekmovalca Molla in Parmentierja. Zračno pot iz Anglije v Melbourne v Avstralijo sta preletela druga. Poleg drugega mesta v hitrosti sta dosegla prvo mesto v tekmi »handicap«, ki se je vršila obenem. Vidimo ju, ko sta za kratek hip pristala v Rimu, kjer Moll študira zemljevid, Parmentierju pa nekdo baše v usta okrepčilo

Polet v smrt

V tekmi Anglija-Avstralija je letalo, katero je vodil angleški pilot Gillmann, padlo na tla v južni Italiji ter zgorelo. Oba letalca sta zgorela. Na podobi vidimo v gruči Gillmanna (X) malo prej, preden je odletel z letališča v Mareilleju



General Smuts, bivši ministri predsednik Južnoafriške Unije, je pred časom prišel na Angleško, kjer odločno zagovarja samopravo Indije. Pravi, da so v južni Afriki Buri hudo sovražili Angleže. Odkar pa jim je Anglija dala popolno samopravo, so zadovoljni in prijatelji Angležev

„Cestna svinja, ki počasi vozi“

Policijski ravnatelj v Chicagi je izdal zanimivo okrožnico, v kateri brez ozira nastopa proti avtomobilistom, ki prepočasi vozijo:

»Avtomobilist, ki počasi vozi, da si ogleduje okolico, ki je zatopljen v pogovor, ali je zamišljen, se nikakor ne zaveda, da dela napotje tistim, ki hočejo voziti zmerno hitro. Tak počasnež je prav tako pohujšljiv in spetakljiv ter za promet nevaren, kakor tisti, ki prenažno vozi. Svojim policistom zaenkrat sicer še ne bom ukazal, naj aretirajo te »cestne svinje«, pač pa jih bomo zbudili, da se bodo zavedli svoje dolžnosti ter da bodo pošteno vozili.«^c

Človek, ki počasi vozi, je torej »cestna svinja«, tako veli policijski ravnatelj v Chicagi. Kaj pa se pravi »pošteno voziti«^c? Pošteno voziti se pravi dirkati s samo 59 km na uro. Kdor ne dirka z 59 km na uro in hoče s svojega vozila uživati tudi kaj lepote kraja, po katerem vozi, je uradno proglašen za »cestno svinjo«^c.

Čikaški časopisi so zadnjič priobčili seznam ljudi, ki so bili tako »nesramni«, da so vozili le 30 km na uro. Tako sedaj vsaj vemo, kaj je v Ameriki »cestna svinja«^c.

★

»Zadnjič, ko ste prosjali pri nas, ste bili že mutasti. Danes ste pa slepi; kako pa je to?«
»Občinstvo potrebuje spremembe.«

Verski konec Barthouja in Poincaréja



Poincaréjevo truplo polagajo v grob — v njegovi lotarinški domovini

V spominskem članku, ki ga je pariški »Croix«^c posvetil obema velikima mrtvecem Francije, Barthouju in Poincaréju, pisec obravnava njun konec z vidika verske misli. Takole pravi:

»Oba sta bila velikana po umu, ki je izšel iz latinske kulture, po okusu in zdravem smislu. Toda oba sta se svoj čas nalezla strupa modernizma. In — čudno pri tako negovanih duhovih — oba sta verjela, da bo znanost postala vera bodočega človeštva. Dogodki pa so to njuno vero kruto postavili na laž, ne da bi bili mogli njune iluzije čisto razdreti. — Vendar pa sta oba želela, umreti v naročju Cerkve. Le Poincaré je mogel uresničiti to svojo željo, in sicer tako temeljito, kakor je bil temeljit v vseh stvareh. Preteklost obeh državnikov je prepuščena usmiljeni božji Pravičnosti. Odšla sta in za njima se sklepa zgodovinska doba, v kateri sta nastopala kot sijajna soigralca. Toda za koliko sijajnejša in trajnejša bi bila lahko njuna igra, ko bi bila poslušala glas božji, glas Kralja ljudi in narodov! Ta misel se človeku nehoti vriva, če poslušamo besede predsednika argentinske republike generala Justa, ki se je med evharističnim kongresom v Buenos Airesu na tako preprost in vendar učinkovit način pokazal velikega. Sicer nima tiste duševne ostrine in prefinjene inteligence naših obeh rojakov, je pa iz njega govorila duša njegovega naroda, ko je slavil Evharistijo ter skupaj z voditelji svoje vlade in z nepregledno množico ljudstva sprejel sv. obhajilo. Odšla sta... Naj bi tisti, ki prihajajo za njima, razumeli nauk preteklosti ter prihajajočo državo zgradili na Bogu!«^c

Dopolnjeva ta spominski članek, piše Gustav Hervé v listu »Victoire«^c o Poincaréju: »Da, velike zasluge si je pridobil za svojo domovino. Toda, koliko večje bi bile te zasluge, ko bi bil

imel pogum, da bi francoskemu ljudstvu glasno zaklical, da se je v verskem in šolskem vprašanju hudo motilo in da sedaj Francija zaradi te zmote skoro umira!«^c

Družina z 20 otroki

V Ameriki živi najbolj blagoslovljena družina v Čikagi. Te dni se ji je rodil dvajseti otrok! V predmestju Čikage prebiva v hiši, katera ima 14 sob. Hišo pa si je družina zgradila z lastnimi rokami.

Dramatičen polet v stratosfero

Dne 23. oktobra jutraj sta se v Dearbornu, Michigan, v Združenih državah severne Amerike, v svojem stratosfernem zrakoplovu dvignila v zrak zakonca Piccard. Toda njun poskus je takoj sploščil bil precej napet. Ko sta prvič poskusila, se balon ni hotel dvigniti, čeprav so takoj presekali vrvi in odmetali balast. Šele pri drugem poskusu se je posrečilo spraviti balon v višino. Pri tem pa bi se bila kmalu zgodila nova nesreča. Malo je manjkalo, da se balon pri dvigavanju ni zadel ob steber. Ko je srečno premagal to nevarnost, je balon naenkrat navpično švignil v višino ter je gledalcem že čez 8 minut izginil izpred oči. Pri poletu sta bila navzoča tudi oba sinova zakonskih Piccard, eden 8, drugi 10 let star.

Balon je imel radio-oddajno postajo, s katero naj bi bil v zvezi s svetom. Balon obsega 600.000 kubičnih metrov plina. Gondola, ki ima premer 2,3 metra, je zgrajena iz lahke kovine. Nameravala sta doseči višino 16.000 metrov. Kako pa se je polet obnesel, o tem še nimamo poročil.

Tihotapske zgodbe iz Švice

Švica slovi kot draga dežela. Njeni sosedeje so mnogo cenejši, vsled česar je na vseh straneh švicarske meje zelo razvito tihotapstvo. Toda to tihotapstvo je na vsakem delu meje drugačno.

Na švicarsko-francoski meji so urejene neke svobodne carinske cone. Na vsaki strani te cone stoji cariniki, na eni strani francoski, na drugi švicarski. Po tej svobodni coni z največjim navdušenjem tihotapijo sirovo maslo. Švica je dežela sirovega masla, ker je tam zelo razvita živinoreja. Toda dansko maslo je mnogo cenejše ko švicarsko, baje štirikrat cenejše. Zato se ni čuditi, če cariniki ponoči opazijo skrivnostne tovorne avtomobile, ki vozijo brez luči s silno naglico, da bi ušli v Švico in tja mimo švicarskih carinikov vtihotapili dansko maslo. Včas švicarski cariniki te avtomobile vendarle ujamejo, vendar le poredko. Tihotapci, ki so zajeti, pač izgube svoje blago, potem pa jih cariniki poženo nazaj na francosko mejo. Če so pa tihotapci švicarji, jih pa seveda čaka huda kazen.

Na italijansko-švicarski meji, na Tessinskem pa cvete politično tihotapstvo. Tu so obmejni stražniki pred kratkim ugotovili, da nekdo v čisto določenih presledkih pošilja iz Švice v Italijo makarone. To se je carinikom čudno zdelo, kajti vsak otrok tudi v Švici ve, da je domovina makaronov Italija, ne pa Švica. Ugotovili so tudi, da te makarone pošiljajo celo iz Francije skozi Švico v Italijo. Zato so začeli te makarone preiskovati in našli, da so v nedolžnih palčicah makaronov spravljani majhni svetilki iz papirja, na katerih so bile lepo narisane francoske utrdbe. Kaj so napravili švicarji? Zadevo so sporočili francoski in italijanski vladi, nakar so nehali potovati makaroni v Italijo.

Pri Baslu meji Švica na Nemčijo in Franci-

jo. Tu je torej dovolj možnosti za vsakovrstno tihotapstvo. Tudi tu so odkrili politično tihotapstvo. Švicarski cariniki so letošnjo jesen neke nedelje slučajno preiskali železniški voz, ki se je pripeljal z »izletniki«^c iz Alzacije v Basel ter bil namenjen na Badensko in Nemčijo. V vozu so našli več šolskih knjig z napisom »Nemško-francoska slovnica«. Ko je carinik začel listati tako slovnico, je pa našel v njej komunističen oklic. Ugotovili so, da so bile vse te »šolske knjige«^c samo preobleka za marksistično propagando, katera naj bi se na ta način vtihotapila v Nemčijo. »Izletniki«^c pa so bili alzaški in švicarski komunisti. Knjige so zaplenili ter obvestili o tem nemške oblasti, katere sedaj budno pazijo na »šolske knjige«^c.

Na avstrijsko-švicarski meji pa so pred kratkim zasledili tole »politično«^c tihotapstvo, ki pa ni bilo politično: mali kmetič iz Predarlškega je na skrivaj prišel v Švico ter iz svoje vasi, kjer je vse mnogo ceneje, v dveh pločevinastih škaflih prinesel v Švico nekaj, kar pa ni hotel izdati. Ko se je vračal, so ga zasačili cariniki ter izročili avstrijskim oblastem. Tega mož ni vzel za zlo, saj je vendar iz Avstrije prišel. Toda avstrijski cariniki so pri njem našli obe prazni pločevinasti škafliji. Ker ni hotel povedati, čemu jih je potreboval, so ga zaprli. Kmalu nato je priromalo v Švico poročilo avstrijskega državnega pravdnika, češ, da je kmetič prinesel prazni škafliji iz Švice v Avstrijo zato, da bi iz njih v Avstriji delal ročne granate. Avstrijski državni pravdnik je prosil švicarske oblasti, naj poizvedujejo itd. Temu dopisu so se švicarji pristržno smejali, vendar pa uradno obljubili, da bodo vse storili, kar je v njihovih močeh ter skušali dognati, kje je predarlški kmetič dobil obe prazni škafliji. V resnici so pa švicarji dobro vedeli, da je kmetiček v škaflih nekaj tihotapil v Švico.



Prva slika z evharističnega kongresa v Buenos Airesu: Skupina duhovščine z vseh delov sveta

Gospodarstvo

Zaposlenost v avgustu

Od osrednjega urada za zavarovanje delavcev smo prejeli statistiko zavarovancev za mesec avgust letos. Skupno število zavarovancev pri vseh uradih socialnega zavarovanja je znašalo ta mesec 558.984, kar pomeni v primeri z avgustom lani povečanje za 20.158. V primeri z julijem je število zavarovancev naraslo samo za 3004, dočim je bil lani od julija na avgust prirastek 17.649 delavcev. Iz tega sledi, da se je konjunkturi dvig nekoliko ustavil, kar potrjuje tudi dejstvo, da je letna razlika v avgustu v primeri z lanskim letom bila manjša kot od julija 1933 na 1934.

Od avgusta 1933 na avgust 1934 izkazuje prirastek tle uradi: Ljubljana za 4060, Zagreb za 3569, Sušak za 2856 in Niš za 2772, zmanjšanje pa Osijek 3304 in Bel. Bečkerek za 2034.

Povprečna mesečna plača članstva je znašala v avgustu letos 311.50 milj. Din, lani pa je znašala v avgustu 314.45 milj. Din.

Razvoj števila zavarovancev nam kaže tale tabela (v tisočih):

	1932	1933	1934
januar	533	482	484
februar	531	485	495
marec	509	497	523
april	507	517	535
maj	530	528	563
junij	557	537	569
julij	550	521	556
avgust	557	539	559

Stanje Narodne banke

Najnovejši izkaz Narodne banke za 22. oktober kaže tole stanje (vse v milj. Din, v oklepajih razlika v primeri z izkazom za 15. oktober):

Aktiva: zlato 1.803.67 (+1.69), valute 0.23 (+0.1), devize 169.98 (+1.966), skupno podlaga 1.973.89 (+13.95), devize izven podlage 34.0 (+0.7), kovani denar 190.56 (+17.87), posojila: menična 1.597.3 (+6.06), na vredn. papirje 237.57 (+0.08), efekti rezerv. fonda 94.8 (+2.1), razna aktiva 251.5 (+7.34).

Pasiva: bankovci v obtoku 4.290.0 (-17.82), držav. terjatve 2.9 (+0.2), zirovni računi 609.8 (+53.4), razni računi 642.24 (+1.45), skupno obveznosti po vidu 1.255.0 (+55.03), obveznosti z rokom 775.1 (-9.8), razna pasiva 263.46 (+20.73).

Skupno obrok bankovcev in obveznosti po vidu 5.545.0 (+37.8). Odstopke skupnega kritja se je povečal od 35.58 na 35.59, samo zlato kritje pa je padlo od 32.71 na 32.52%.

Ker se naš izvoz tudi v neklirinski države ugodno razvija, polagoma narašča naš zlati in devizni zaklad, ki je zopet nadoknadil izgube, izkazane v prejšnjem izkazu. Razveseljivo je nadalje, da so zopet začela naraščati posojila banke. Med pasivi vidimo običajni dotok vlog na žiru radi bližajočega ultima. Stalno se pa zmanjšujejo obveznosti z rokom.

Intervencije Narodne banke so se nadaljevale tudi v dobi od 15. do 22. oktobra. Iz kazaka je razvidno, da so se efekti rezervnega fonda v tej dobi povečali za 2.1 milj. Din radi novih nakupov. V dobi od 8. do 15. oktobra je znašal prirastek 3.8 milj. Din, vpoštevatv pa le treba, da je bilo med 15. in 22. oktobrom le malo borznih sesankov, komaj dva, in da je zato vsota manjša. Namen banke je bil stabilizacija tečajev, kar se ji je pri papirjih, pri katerih je intervenirala, tudi potrecilo.

Nad 100 kliringov

Iz Pariza poročajo, da se je te dni sestal poseben odbor Zveze narodov, ki ima nalogo proučevati obračunske sporazume med posameznimi državami. Na prvi seji je bilo ugotovljeno, da imamo od novembra leta 1931, ko je bil uveden prvi kliring med Švico in Madjarsko, že nad 100 obračunskih sporazumov med številnimi državami. Komisija je vse kliringe razdelila v dve skupini: 1. v pogodbe, ki služijo za izravnavo plačilne bilance med dvema državama in 2. pogodbe, ki imajo namen omogočiti reden transfer plačil v trgovskem prometu. Odbor bo predvsem pretresal slednje vrste kliringa. Obravnaval bo plačilne sporazume teh držav: Anglija, Argentina, Avstrija, Belgija, Bolgarija, Brazilija, Češkoslovaška, Čile, Estonija, Danska, Finska, Francija, Grčija, Italija, Jugoslavija, Letonska, Madjarska, Nemčija, Norveška, Nizozemska, Poljska, Romunija, Švedska, Svica, Španija in Turčija. Verjetno je, da bo odbor zavzel isto stališče kot francoski trgovski minister Lamoureux, ki je poleg dvostranskih pogodb predlagal tri in še večstranske kliringe pogodbe.

★

Železniško-tarifni popust za izvoz koruze v Švico. Prometni minister je odobril za izvoz koruze od vseh naših postaj do postaje Jesenice 10% popusta. Ta popust velja za vse pošiljke z direktnim tovornim listom za Švico. Ugodnost je v tem, da se ne bodo porabljale pri tem postavke, ki vsebujejo 10% povisek. Popust velja do 31. decembra letos.

Povečana kontrola plačila skupnega davka na moko. Iz Belgrada poročajo, da je finančno ministerstvo izdalo navodila za povečano kontrolo nad plačilom skupnega davka na poslovni promet, ki se pobira od moke.

Povečana državna garancija za izvozne kredite v CSR. V programu češkoslovaške vlade za pospeševanje izvoza se nahaja poleg ustanovitve izvoznega zavoda, o katerem smo že poročali, tudi povečanje dosedanje državne garancije za izvozne kredite od sedanjih 600 na 1000 ali celo 1200 milj. Kč. Zlasti je računati pri zvišanju s povečanjem izvoza v Rusijo.

Naša trgovina z Avstrijo. Po avstrijskih uradnih podatkih je znašal v septembru letos naš uvoz v Avstrijo 7.2 (septembra lani 7.9) milj. šilingov, nasprotno pa je znašal avstrijski izvoz lesa k nam v septembru letos 4.9 (lani septembra 5.5) milj. šilingov. Skupno je znašal v prvih 9 mesecih avstrijski uvoz iz naše države 71.4 (lani 76.0) milj. šilingov, avstrijski izvoz k nam pa 38.3 (39.8) milj. šilingov.

Uvoz naše živine v CSR. Septembra letos smo po čeških uradnih podatkih uvozili iz naše države v CSR 1702 prašiča (lani septembra 5116 in leta 1932 septembra 5634).

Oddaja popravil stebre (pločevinasta dela) na objektih vojašnice v Mariboru, se bo vršila potom ustneme pogodbe dne 5. novembra t. l. pri Komand. št. 32. art. polka v Mariboru, Stritarjeva ul. 30. (Pogoji so na vpogled pri isti komandi.)

Dobave. Strojni odd. ravni. drž. žel. v Ljubljani sprejema do 30. okt. ponudbe glede dobave 100 komadov lopat; Splošni oddelk. ravni. drž. žel. v Ljubljani sprejema do 5. nov. ponudbe glede dobave 15.000 pol konceptnega papirja in 20.000 pol pelour-papirja. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.) — Pri Upravi drž. monopolov v Belgradu bo dne 14. novembra očetna licitacija glede dobave 23.000 kg žebeljev. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice IOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Romunsko posojilo v Parizu. Romunska narodna banka je ratificirala pogodbo o posojilu 120 milj. lejev, katerega je zaključil pri svojem nedavnem bivanju v Parizu romunski finančni minister Slavescu. Denos tega posojila se bo porabil za plačilo državnih dolgov v inozemstvu, kakor to določa sporazum z inozemskimi upniki. Rok posojila je 6 mesecev.

Irska prepovedala uvoz čevljev. Irska vlada je izdala popolno prepoved uvoza čevljev. Letos je znašal v prvih 8 mesecih uvoz čevljev 1.5 milijona parov. Zaradi teh ukrepov irske vlade bo v severni Angliji brezposelnih okoli 3000 delavcev.

Nemški obračunski zavod. Vedno bolj naraščajoče število plačilnih sporazumov z različnimi državami in emisijami bankami je povzročilo, da je nemška državna vlada izdala zakon o ustanovitvi posebnega obračunskega zavoda: »Deutsche Verrechnungskasse«. Nova javno-pravna korporacija prevzema od Reichsbanke vodstvo kontov, plačila se izvršujejo pri blagajnah banke na račun zavoda. Za obveznosti zavoda prevzame jamstvo država. Poročila o ustanovitvi tega zavoda pravijo, da bodo nemške oblasti še zaprosile privolenje držav, s katerimi so sklenjeni plačilni sporazumi.

Inozemski krediti za Avstrijo. S švicarskim posredovanjem je neko avstrijsko poldržavno podjetje dobilo od neke angleške banke posojilo za dobo šestih mesecev. Prav tako je tudi neko veliko avstrijsko tekstilno podjetje dobilo od neke švicarske banke pod skoraj enakimi pogoji večje posojilo. Tri krediti so po dolgem času prvi inozemski krediti za Avstrijo.

Borza

Dne 25. oktobra.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Curiha, Pariza in Trsta, narasla sta London in New York.

V zasebnem kliringu avstrijski šiling v Ljubljani ni bil zaključen; dočim je v Zagrebu in Belgradu notiral neizpremenjeno: 8.10-8.20. Grški boni so notirali v Zagrebu 28.15-28.85, v Belgradu 27.90-28.60. Angleški funt je nadalje narasel v Zagrebu na 228.68-230.28, španska pezeta je v Zagrebu popustila na 5.75-5.83.

Ljubljana. Amsterdam 2300.96-2312.32, Berlin 1365.14-1375.94, Bruselj 793.57-797.51, London 168.80-170.40, Curih 1108.35-1113.85, New York 3365.22-3393.48, Pariz 224.02-225.14, Praga 141.87 do 142.73, Trst 290.57-292.97.

Promet na zagrebški borzi 31.631 Din. Curih. Pariz 20.2125, London 15.30, New York 306.125, Bruselj 71.60, Milan 26.26, Madrid 41.875, Amsterdam 207.45, Berlin 123.35, Dunaj 72.75 (57.05), Stockholm 78.90, Oslo 76.85, Kopenhagen 68.30, Praga 12.8075, Varšava 57.90, Atene 2.94, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.05, Buenos-Aires 0.795.

Vrednostni papirji

Tendencja je bila danes v glavnem neizpremenjena in tudi tečaji ne beležijo posebnih izprememb. Le begl. obveznice so nekoliko oslabele. Promet je bil srednji in je znašal: agrarni 50.000, vojna škoda 500 kom. Zaključenih je bilo tudi 20 delnic Narodne banke.

Ljubljana. 7% invest. pos. 71 den., agrarni 41 den., vojna škoda 350 bl., begl. obv. 57.50 den., 8% Bler. pos. 67 bl., 7% Bler. pos. 55 bl.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. pos. 71 den., agrarni 41-42 (41.50), vojna škoda 345-350 (350), 12. 345 bl., 6% begl. obv. 56-57.75, 8% Bler. pos. 61-66, 7% Bler. pos. 51.50-55. — Delnice: Narodna banka 4100-4200 (4125), Priv. agr. banka 206-215, Osj. sladk. tov 130-145, Bečkerek sladk. tov. 750 bl., Osj. livarna 145 bl., Impeks 50 den., Trboveljska 85.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 71-71.50 (71), agrarni 41-41.50 (41.50), vojna škoda 350 do 350.50 (350), 6% begl. obv. 57.25-58 (57.25), 8% Bler. pos. 67 bl., 7% Bler. pos. 56 bl., 7% pos. Drž. hip. banke 67 bl. — Delnice: Narodna banka 4120-4130 (4125), Priv. agr. banka 207-208 (209).

Žitni trg

Na žitnem trgu ni posebnih izprememb. Pač pa prihaja vest, da je Privilegirana izvozna družba nekoliko izpremenila svoje nakupne pogoje. Seveda posledice tega še ni pričakovati v kratkem, ker so dovozi na trge slejkoprej zelo slabi. Cene so danes naslednje: pšenica bč. 79 kg 115-117.50, ban. 79 kg 112.50, kuruza umetno sušena pariteta Indija 67, ban. postaje 65, slavonske in bližnje postaje 75, času primerno suha 60, za december januar 70. — Moka je popustila na 205-210 in so se primerno znižale tudi njene notacije na ljubljanski borzi.

Odjem niče je slab, nasprotno pa se stalno in dobro prodajajo črne moke, ki gredo vedno v denar. Pač znamenje časa.

Ljubljana. Pšenica bč. 78 kg 160-162.50, bč. 79 kg 1% 165-167.50, kuruza stara za mletv 147.50 do 150, umetno sušena 115-117, času primerno suha s kvaliteten garancijo 107.50-110, moka ničila bč. 260-265, ničila ban. 265-270.

Pluj

Dijaška kuhinja v Ptaju. Društvo »Dijaška kuhinja« je imelo pred dnevi svoj občni zbor. Uvodoma se je g. dr. Senčar, ki je vodil občni zbor, spomnil dolgoletnega računkega pregledovalca društva pok. Ferda Skuhale. Odstopivšemu predsedniku g. dr. Komljanu se je sklenilo poslati zahvalo za njegov trud, ki ga je imel kot društveni funkcionar v najrazličnejših funkcijah. V minoletem šolskem letu je dobivalo hrano v Dijaški kuhinji 40 dijakov. Izdatki za to šolsko leto so znašali 15.099.75 Din. Blagajna je izkazovala še dosti povoljno stanje, a ker se je prijavilo za tekoče šolsko leto zopet nad 30 dijakov za hrano, se apelira na vse prijatelje dijaštva, da društvo čim izdatneje podpro. Nabiralec podpore želi biti na mestu, a tudi prijaška okolica naj ne pozabi svojega dijaštva. Pri volitvah je bil razen predsednika izvoljen skoraj v celoti stari odbor.

Društvo Sola in dom, ki je nameravalo imeti svoj občni zbor prošle nedelje, ga je preložilo na nedeljo, 28. oktobra po šolski maši v gimnazijski risalnici.

Smrtna kosa. V Vičavi pri Ptaju je umrl vžitar Alojzij Murko v visoki starosti 90 let. N. v m. p. l.

Sport

Nogometaši svojemu viteškemu kralju

Primorje: Ilirija v nedeljo ob 15.15 - Zaprisega nogometašev

Glasom sklepa JNS se vršijo v nedeljo po vsej državi nogometne prireditve v počastitev spomina našega najvišjega sportnika, blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, ki je padel v Marsellu zadet od sovražnirove krogle ravno v času, ko je bil sredi svojega napornega, a plodnosnega dela za svetovni mir. Da se sportniki vsaj delno oddolže svojemu najvišjemu podporniku, je jugosl. nogometna zveza na svoji izredni seji dne 20. t. m. razpravljala samo o počastitvi spomina velikega kralja. Ob tej priliki je JNZ izdal tole službeno sporočilo:

Vsem podvezanim klubom, funkcionarjem, sodnikom in igralcem

Naš kralj je umrl za Jugoslavijo in umirajoč je našel v kraljevski poziv vsemu narodu, da čuva zedinjeno domovino.

Mladina in njeni voditelji, zbrani v nogometnih društvih, so dolžni na prvem mestu, ker je bodočnost domovine v znatni meri v njihovih rokah, odsej se bolj krepko in vestno vsak čas in ob vsaki priliki delati na to, da se kraljeva želja in narodova težnja uresniči.

Strti od bolesti in tuže, toda odločni uresničiti Njegovo delo, se bomo zbrali ob istem času v vsej državi, vsi z istimi občutki in bomo uemerili svoje misli proti Onemu, ki je dal vse za nas, za dobrobit naroda in države.

Klanjajoč se Njemu in Njegovemu spomnu, naj zatrpilje naša srca s istimi utripi, naj naša hotenja streme za istim ciljem in naj val teh besed objame vso našo domovino od njenih severnih do južnih, od vzhodnih do zahodnih meja:

»Mi, sportniki Jugoslavije, se obvezujemo s svojo besedo poštenih ljudi, da bomo vedno čuvali sporočilo našega blagopokojnega kralja in pokrovitelja in da bomo vedno imeli pred očmi interese domovine in narodnega edinstva.

Do skrajnih meja svojih moči hočemo čuvati Jugoslavijo in biti zvesti Nj. Vel. kralju Petru III.

Ta zaobluba se bo izvršila 28. oktobra 1934 v vseh krajih ob 14.30 na enem izmed igrišč (za primer lepega vremena), ali v zaprtem prostoru (za primer slabega vremena).

Prisostvovati morajo zaoblubi v vsakem kraju vsi podvezani, okrožni in klubski funkcionarji, vsi sodniki in igralci.

Pred zaoblubo bo imel predsednik podzveze (okrožnega odbora ali kluba) na zbrane sportnike nagovor o blagopokojnem kralju in državnem edinstvu.

V Belgradu se bodo vsi zvezni funkcionarji zbrali skupaj z drugimi sportniki na igrišču SK Ju-

goslavije, odnosno za primer slabega vremena v dvorani Delavske zbornice v Nemanjini ulici.

Ob 14.40 bo v Belgradu predsednik zveze naslovil na prisotne sportnike, po prenosu radia pa na vse sportnike Jugoslavije, svoje besede o blagopokojnem kralju Aleksandru I. in jih bo pozval, naj izrečejo zaoblubo.

Potem se bodo odigrale v vseh krajih tekme med kraljevnimi rivali v korist »Fonda viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja«, ki se snuje pri zvezi.

V krajih, kjer obstoji samo en klub, bosta javno tekmo igrali dve njegovi moštvi.

Vse podzveze bodo celokupno organizacijo izvedle na svojem ozemlju, in v kolikor bo mogoče, bodo organizirali tudi prenos po radiu iz Belgrada.

Od 9. do 10. minute prvega polčasa se tekme prekinajo, »minuta molka«.

Od 28. oktobra dalje se bo za vedno v korespondenci uporabljal papir, na katerem bodo zgoraj na desni ali levi strani vidno natisnjene besede: Čuvali bomo Jugoslavijo!

V znak žalosti za blagopokojnim kraljem odrejena prekinitev tekem traja do 28. oktobra 1934 do 14.50.

Od 28. oktobra 1934 do 9. aprila 1935 se morajo med igranjem vseh tekem izobešati državne in klubske zastave na pol droga.

Vsi igralci morajo v času od 28. oktobra 1934 do 9. aprila 1935 na tekah doma in v inozemstvu nositi črn trak na levem rokavu dresa.

Za JNS: M. Pavličević, tajnik, M. Filipović, predsednik.

LNP je glede na gornji sklep vse potrebno ukrenila v svojem področju in sklenila, da se vrši v Ljubljani najvažnejša prireditev med starima rivaloma Ilirijo in Primorjem, ki se srečata na igrišču ASK Primorja. V nedeljo popoldne pa bodo naši nogometaši tudi zaprisegli, da bodo čuvali Jugoslavijo. Čisti dobiček teh prireditev gre v »Fond viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja«, ki se bo rabil predvsem v plemeniti svrhe, za podporo sirot, kar najbolj odgovarja intencijam blagopokojnega kralja, ki je vselej prvi nudil pomoč.

V nedeljo se vabijo vsi prijatelji naše sportne mladine, da posetijo nogometno tekmo Ilirija-Primorje, da prisostvujejo zaprisegi nogometašev in da podprejo omenjeni fond. Če samo te okoliščine, ki so dalekosežnejšega pomena kakor sportni moment, nas silijo, da ne bo nihče ostal doma, akoravno je tekma sama na sebi tako privlačna, da bo vsakdo radevolje prišel na igrišče Primorja.

Olimpijski nogometni turnir bo od 2.15. avgusta

Olimpijski nogometni turnir se bo vršil deloma na raznih klubskih igriščih, deloma pa v olimpijski areni v Berlinu. Ves turnir so raztegnili na štirinajst dni ter se bo vršil po naslednjem programu:

Nedelja, 2. avgusta ob 17: štiri izločilne tekme na berlinskih klubskih igriščih. **Ponedeljek, 3. avg. ob 17:** štiri izločilne tekme na berlinskih klubskih igriščih. **Torek, 4. avg. ob 17:** štiri izločilne tekme na berlinskih klubskih igriščih. **Sreda, 5. avg. ob 17:** štiri izločilne tekme na berlinskih klubskih igriščih. **Četrtek, 6. avg. ob 17:** dve izločilni tekmi na berlinskih klubskih igriščih. **Petek, 7. avg. ob 17:** tri izločilne tekme na berlinskih klubskih igriščih. **Sobota, 8. avg. ob 17:** tri izločilne tekme na berlinskih klubskih igriščih. **Ponedeljek, 10. avg. ob 16:** dve izločilni tekmi. **Torek, 11. avg. ob 16:** dve izločilni tekmi. **Sreda, 12. avg. ob 14:** ena tekma. **Četrtek, 13. avg. ob 16:** ena tekma. **Sobota, 15. avg. ob 16:** dve izločilni tekmi. Če bodo prijave večje, se bo tudi število tekem ob posameznih dnevih primerno povečalo.

★
ZSK Hermes (nogometna sekcija). Seja načelstva nogometne sekcije bo danes točno ob 19.30 v klubskem lokalu na glavnem kolodvoru. Radi važnosti seje se prosijo vsi gospodje, da se lete zanesljivo udeležijo. Na sejo se vabita tudi gg. Kosirnik in Cerkevnik.

ZSK Hermes (moto-sekcija). Za 14. oktober določa, ne moto-dirke se bodo vršile 4. novembra. Vozniki, ki so se prijavili za te dirke, naj se udeležijo treninga, ki bo v soboto, 27. oktobra od 14. dalje na namem dirkališču pod tehničnim vodstvom z. Starčiča. Po treningu, ob 18.30, bo seja odbora v pisarni načelnika. Seja je važna in se naj je udeležijo vsi odborniki.

JASO. Drevi ob 17.45 za odbornike obvezen sestanek, na katerega vabimo vse članke in tovaršila, ki so za organizacijo zanimajo.

Smučarski klub Ljubljana. Kondicijski trening za tekmovalce in naraščaj vsak torek in petek v humanistični gimnaziji (vhod iz Gajeva) ob 18.30 do 20. Trening je obvezen za vse tekmovalce in prosimo za točnost. — Smučarska gimnazika za vse članstvo istotom ob isti uri vsak ponedeljek. Vabimo članstvo, da se gimnastične udeležijo v čim večjem številu. — Redni letni občni zbor bo 29. oktobra ob 20 v restavraciji Zvezde (prilike) z običajnim dnevnim redom. Nudili bo mnogo zanimivosti iz delovanja kluba. Prosimo čim večje udeležbe. — Smuk!

ASK Primorje. Smučski odsek ima sejo nočjo ob 20 pri Slamiču. — Tajnik.

Ljutomer

Za reвно deco — v počastitev spomina kralja Aleksandra I. Z naglimi koraki se je približala zima. Polovico naših družin je naša nepravilna, brez drv, brez zimeke obleke in brez čevljev. Tudi zaščit je bil letos slabši kot druga leta. Nevarnost je, da bo še hrane primanjkovalo. Vso budo bodo zopet najbolj občutljivi šolski otroci, ki morajo biti obuti, oblečeni in siti. Naša župnija je do polovice vinčarska. Baš ta stan socialna beda najhujše pritiska. Dobre ljutomerske gospe rešni deci za Miklavža ali za božič navadno poskrbijo najnujnejše, obleke in obutev. Lani smo prvič tekmo vso zimo zadrževali tudi šolsko kuhinjo za rečne otroke. Vsa ta dobrodela akcija pa je v veliki meri odvisna od dobrih src, ki v ta namen navadno rada prispevajo. Letos se so odločile naše ljutomerske gospe, združene v Kolu sester, da se sedaj izvedejo nabiralno akcijo v navedene dobrodela namene, v počastitev spomina blagopokojnega kralja Aleksandra. Ko se bodo prihodnje dni oglasile naše gospe z nabiralnimi polami, odprmo svoja srca in revnim otrokom olajšamo bedno življenje.

Mlinarjevega Janeza uprizori Ljudska šitalnica prihodajo nedeljo popoldne ob pol štiri v Kato-liškem domu v Ljutomeru.

Naznanila

»Dravska skavska župa« ima svojo redno letno skupščino v nedeljo, 28. oktobra ob 14 v dvorani OUŽD v Ljubljani. Ob 10 se vrši v Jutratkem domu posvetovanje delegatov in starešin.

Ljubljana

1. Poprebne svečanosti v Belgradu je naslov predavanja, ki bo v nedeljo, 28. oktobra ob 17.30 v gledališki dvorani salezijanskega zavoda na Rakovniku v Ljubljani. Predaval bo salezijanec g. Andrej Farkaš, ki se je svecenosti osebno udeležil kot delegat slušatelj teološke fakultete ljubljanske univerze. Predavanje bo do najmanjša skoptična ali, ki jih je ob tej priliki izdelala Uprava imovine Prosvetne zveze v Ljubljani. Vstopnine ni. K zanimivemu predavanju vabimo okolišane.

1. Obilni odbor Udruženja jugoslovanskih nacionalnih železničarjev in brodarjev priredi v petek, dne 26. t. m. ob 20 v dvorani »Slovenec« sestanek železničarjev — volitev v bolniški fond državnega prometnega osebja. Dolžnost vseh članov Udruženja je, da se tega sestanka v čim večjem številu udeleži. Vabimo pa tudi vse ostale železničarje.

1. Kino Kodoljevo. Nocoj in jutri ob 20 dvojni spored: Neki gospod Gran (Hans Albers in Olga Čehova) ter mornariški film Dekle z neba (Hans Brausewetter, Karin Hardt).

1. Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62, in mr. Gartus, Moste.

Celje

e Poselska zveza vprizori v nedeljo ob 15.30 v veliki dvorani Ljudske poslovnice igranje petih dejanj »Mala pevka«. Vstopnice so v predprodaji v nedeljo od 9 do 12 pri dnevnih blagajni.

e Celjski sport. V nedeljo se zberejo na Glasiji ob 14.15 vsi funkcionarji okrožnega odbora in klubov, sodniki ter verificirani igralci vseh klubov. Ob 14.30 bo govor za to določeno funkcionarja o pokojnem kralju ter državnem in narodnem edinstvu, ob 14.40 bo radikalni prenos govora predsednika JNZ iz Belgrada in zaobljuba vseh sportnikov novemu kralju. Ob 14.50 bo prijateljska nogometna tekma med SK Celjem in SK Olimpij v korist fonda viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA (Začetek ob 20)

Petek, 26. oktobra: Zaprtje.
Sobota, 27. oktobra: Hlapci. Premiera. Red B.
Nedelja, 28. oktobra: Ob 15: Priznani svet. čestni. Izven. Globoko znižane cene. — Ob 20: Orli. Izven. Znižane cene.

OPERA (Začetek ob 20)

Petek, 26. oktobra: Svečani žalni koncert v počastitev spomina viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Izven.
Sobota, 27. oktobra: Hoffmannove pripovedke. Premiera. Izven.
Nedelja, 28. oktobra: Hovansčina. Izven. Znižane cene.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 27. oktobra ob 20: Hlapci. Red B.
Nedelja, 28. oktobra ob 20: Idealen soprog. Premiera. Biokl.

Poizvedovanja

Najdeno je bilo nekaj denarja v Ljubljani. Izgubljen ga dobi v Ljubljani, Pred konjušnico 1, Trnovo.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Petek, 26. oktobra: 11.00 Slovenska ura 12.00 Plošče 12.30 Radijski orkester 12.50 Poročila 13.00 Čas 18.00 Pravice in dolžnosti državljanov (N. O.) 18.30 Oplence (Davorin Ravljen) 18.40 Plošče 19.00 Nacionalna ura: Dimitrije Davidović 19.25 Radijski orkester 19.35 Je-žini list, program za soboto 20.00 Prenos iz ljubljanske opere: Komemoracijski koncert 22.00 Čas, poročila, Radijski orkester.

Drugi programi:

PETEK, 26. oktobra: 20.30 Prenos iz Zagreba — Dunaj: 19.30 Plesna glasba 21.45 Beethovnov konc. 22.10 Barska glasba 23.40 Plošče — Budimpešta: 18.50 Vok. konc. 20.00 Ork. glasba 22.40 Clg. glasba — Milan-Trst: 20.45 Pestra ura 21.30 Veselolgra — Rim-Bari: 20.45 Don Gil z zelenimi nogavicami, opereta, Carabella — Praga: 19.10 Otroški glas, ciklus pesmi, Vackar 20.00 Dve vdovi, opera, Smetana — Brno: 19.30 Skrivnost, opera, Smetana — Bratislava: 19.30 Jeska, opera — Forster — Varšava: 20.15 Klav. in ork. konc. 22.05 Plesna glasba — Berlin: 20.15 Vesela parada 21.00 Kravi maček na čelu, detek. komedija — Bratislava: 19.00 Nemško srce, igra 20.10 Več. konc. — Lipsko: 20.10 Vsa brez zvona, opereta, Künnecke — Frankfurt: 20.15 Wagnerjev konc.

Jesenice

Poročil se je danes g. Lojze Jeraša z gđ. Zalko Torkar, ki sta oba izšla iz vrst katoliške prosvete na Jesenicah. Vsa leta, od otroške dobe, sta delovala pri raznih društvenih odsekih, tako na odru, zlasti pa pri pevskemu zboru. Mlademu paru mnogo sreče!

V jeseniških rovtih se je klatil vol, ki je bil čisto podivjan. Ušel je bil jeseniškemu mesarju in vsa prizadevanja, da bi ujeli podivjano žival, ki je postala nevarna človeku in drugim živalim, so bila zaman. Končno ga je preteklo soboto gospod Krašna, župnik pri Sv. Križu, ustrelil.

Alja Rahmanova:

62

Zakoni v rdečem viharju

Dnevnik ruske žene

14. decembra 1923.

Danes zjutraj mi je poslala Arijadna Arkadjevna pisemce po služkinji in me je v njem prola, naj čim prej pridem k njej.

Ko sem vstopila, je sedela v sobi, ki je obložena s preprogami, pri tleh, na nizki tahti. Obraz ji je bil bled, velike sive oči so žalostno strmele v daljavo. Ko me je ugledala, je počasi okrenila glavo proti meni in rekla, da bi jo pozdravila:

»Aleksandra Lvovna, povejte mi, prosim, katero bi mogel škof po vašem mnenju resneje ljubiti, mene ali Zojo Zlokazovo? Saj študira, kakor slišim, na vaši fakulteti!«

Nekaj trenutkov sem premišljevala, potem pa odgovorila odločno:

»Zojo Zlokazovo!«

»Misliš sem si, da boste tako odgovorili. Vi imate redko lastnost, da govorite vedno to, kar mislite. Zato sem hotela prav vas vprašati. Resnica, kajpak, se glasi neverjetna, ker vsakdo hoče prav to slišati, kar bi on rad imel za resnično... Ali je lepa?«

»Ima osemnajst let. V tej dobi ni treba, da bi bila posebno lepa, mladost sama dela človeka lepega!«

»Ali je inteligentna?«

»Ne, preje nasprotno. Toda ona spada med tiste ženske, ki jim absolutno ni treba biti inteligentnim; moški celo radi vidijo, če ženske niso inteligentne; zato imajo več ženskosti, prav! To. Tada smo prav o tem pri nas dolgo debatirali in večinoma so trdili, da mora inteligentni mož, ki hoče stopiti v zakon, zahtevati od človeka, ki hoče z njim skupno hoditi skozi življenje, predvsem in-

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; žentovanski oglesi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonoska 5 mm visoka petlin vrtica po Din 2:50. Za plemenite odgovore glede malih oglasov treba priložiti znakno.

Službe iščejo

Mesto kuharice

ali gospodinjske pomočnice išče deklet z dovršeno meščansko in gospodinjsko šolo. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12220. (a)

Službo dobe

Zastopnike

iščem za prodajo Jakčevih kraljev, slik Nj. Vel. kralja Petra II. — Krusič Rafael, Ljubljana, Gospodarska 12. (b)

Zasluzek

Zastopnika

vpeljanega v Ljubljani in okolici, oziroma trgovca s skladiščem išče mlinsko podjetje. Ponudbe poslati upravi »Slovenca« pod značko »Mlinsko podjetje« št. 12158. (z)

Denar

Telefon 38-10
Posredujem denar na hranilne knjižice vseh denarnih zavodov. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. (d)

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka. Ljubljana. Krekov trg 10 in Aleksandrova cesta 4-II.

Prodamo

Če avto svoj stari prodajal ali motorja bi znebil se rad brž kupca v mnogo prijetni Slovenec najmanjši inserat

Usnjeni suknjiči

pumparce — najboljši nakup A. Presker. Sv. Petra cesta 14

Telefon št. 27-08

Ia. trbovelj, premog

suha bukova drva, koks za centralno kurjavo — nudi po konkurenčni ceni Velepič, Sv. Jerneja št. 25, Ljubljana VII. (l)

Trpežno flanelo

od 7 Din naprej. Blago za plačilo od 30 Din, zimske rjuhe, deke, krovte, trikotarje in pletenine — najceneje pri F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. (l)

Damske klobuke

kupite najugodnejše pri Zofi Laurentič, Mestni trg št. 7. Preoblikovanje zelo poceni. (l)

Nagrobna svetilka

poceni napredaj. Vprašati: Kugi. Maribor, Frankopanova 14. (l)

Ne kupujte

dragih falzificiranih grenčic, ko pri bolezni prebavnih organov odlično deluje garantirano naravno, domača Jordan grenčica. Pri daljšem zdravljenju neškodljiva. Lastnik Rupp, Beograd, Kn. Mihajlova 16. (l)

Zimska jabolka

namizna, sortirana v zabojčkih, in sadno drevje

visoko in pritrilčno, za jesensko saditev — dobite pri Kmetijski družbi, Ljubljana, Novi trg št. 3. (l)

PREMOG DRVA IN Karbo paketi

pri Iv. Schumi Dolenjska cesta Telefon šte. 2951

Posestva

Droben oglas v »Slovenca«. Posestvo ti hitro prodaj; če te ne s gotovim denarjem na kupca ti s knjižico da

Trgovska hiša

nova, s praznim stanovanjem in lepim vrtom, v večji fari (sedež občine) na Gorenjskem, se prodaja vsled prezaposlitve. — Vprašati pod značko »Sijajna bodočnost« 12157 v upravi »Slovenca«. (p)

Visokoprtil. hiša

novozgrajena, z dvema stanovanjema, se prodaja na Selu, Pokopališka ulica. Poizve se L. Oražem, Selo-Moste. (p)

Objave

Preklíc

Podpisani preklícujem vse neresnične obdobjitve, ki sem jih izrekel o delegaciji skupine bojnikov iz Trbovelj o priliki pogreba Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Belgradu ter se tem potom zahvaljujem bojnikom iz Trbovelj, da so odstopili od sodne poti. Obenem pa naprošam vse napram katerim sem izrekel te obdobjitve, da ne raznašajo teh nepremišljenih besed, ker so neresnične. — Meško Milan, rudniški kancelist, Trbovlje. (o)

Inserirajte

v

»Slovenca!«

Izšla je

in se bo dobivala odslej skoro po vseh trgovinah

Družinska Pratika 1935

Krasi je lepo število slik v bakrotisku

Cena Din 5.—, po pošti 50 par več

Razprodajalci velik popust!

Segajte po njej, seznanjajte z njo svoje prijatelje!



Naša predobna mamica, stara mamica, tašča in teta, gospa

Marija Goli roj. Gorišek

vdova posestnika

je v sredo, dne 24. t. m. ob 8 zvečer po kratkem, mučnem trpljenju, previdena s tolažili svete vere, v 84. letu starosti, bogudano zatisnila svoje blage oči.

K večnemu počitku jo spremimo v petek, dne 26. t. m. ob 1/2 12 izpred hiše žalosti, Trnovska ulica 1, na pokopališče k Sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja.

Ljubljana, dne 25. oktobra 1934.

Ivanka Tratnik, Julka Smerdelj, Mici Milač, Roza, učiteljica, hčere. Jakob Goli s soprogo, posestnik, sin. Tratnik, strok. učitelj v p., Smerdelj, strok. učitelj v p., Milač, železniški uradnik v p., zetje. Jakob, Milčič, Franci, vnuki — in ostalo sorodstvo.

STAREJŠIM OSEBAM GRENIJO REVMATICNE BOLEČINE STAROST

Vsem, ki trpite na revmatizmu, bolečinah v kosteh, zbadanju, išiasu, zobobolu, glavobolu, se vam priporoča masaža. Za masažo je »Alga«.

Masaža z »Algo« Vas krepi in osvežuje.

»Alga« se dobi povsod. 1 steklenica 14 Din.

Reg. S Br. 18117-32.

Foto amaterji pozor!

Nudimo Vam po najnižji ceni popolnoma nove krasne foto albume, foto oglične, navadne albume za razglednice ter sportske knjige.

Bogata zaloga Konkurenčne cene

Prodajalna H. Ničman

Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2

Debečo tiskalno napravo

skoro novo aparat in večjo zalogo črk, le malo črta rabljeno, ceno prodam. Naslov pove uprava »Slovenca« pod »Debečo«.

Zastoj na morje

pojde v prihodnjih počitnicah

„Vrtičev“ naročnik

ki pravilno reši uganke v vseh desetih številkih in je izreban — Dolej sta izšli 2 številki novega letnika. Celoletna naročnina Din 15.—, s priložo »Angelček« Din 20.—

Naroča se v upravi (H. NIČMAN) v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 2.

Tudiv naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«. »Domohuba« in »Bogohuba« naročate inserate in dobite razne informacije — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
ŠOLSKÉ ZVEZKE - MAPÉ
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.



NUDI PO IZREDNO UGODNIM CENAM
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ

K. T. D.

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA ULICA 6

II. NADSTROPJE

ciljem, pa nikdar do konca, prav zato, ker ni konca tistemu, ki hodi vedno naprej. Ni se vam treba bati, da vas bo vaš mož nehal ljubiti...

Zalost je rodila v meni lirčno občutje. Sedaj sem popolnoma došla lepoto in pomen nekih verzov, ki jih je spesnil pesnik, čigar imena ne vem; žena naj bo, tako pravijo, lepa in žareča ko roža, toda obda naj se z ledom, ki jo varuje pred morečo resničnostjo spoznanja in osvoboditve...

Zadeva s školom me tudi zelo tako boli, ker je on prvi, ki me je pustil. Dolej sem bila vedno jaz prva, ki je naredila konec.

16. decembra 1923.

Sedaj me zelo vznemirja usoda dijaka Govorova. Danes sem ga srečala blizu univerze. Hotil je ko slepec, ničesar ni videl in moral sem ga parkrat poklicati, preden me je spoznal. Vidi se mu, ko da je ves bolan: obraza si že dolgo ni obрил, oči so mu globoko vrtle.

»Kaj je z vami?« sem se zavzela.

»Ne bom več dolgo. Kmalu me bodo odstranili GPU me je povabila in mi stavila predlog, naj postanem Seksot (tajni sodnik, ogleduh). Oledoval naj bi dijake in izlival protirevolucionarne pogovore. Obljubili so mi profesuro in mnogo denarja, jaz pa sem kajpak odklonil. Ko so videli, da se ne dam pridobiti za to lopovstvo, so mi rekli, da me nikakor ne potrebujejo, da imajo dosti drugih, toda da bom še obžaloval. No, sami veste, koliko je sedaj še vredno moje življenje. Meni bi bilo sicer čisto vseeno, toda imam staro mater in sestro... No, zdravetvujete!«

Podal mi je ledenomrzno roko in kakor pred nekaj dnevi je odhitel z dolgimi koraki. Sree se mi je skrčilo in belila sem si glavo, kaj bi mogla storiti za njegovo rešitev. Toda le predobro vem: tu ni pomoči. Smrt ali v najboljšem primeru izgon, ta usoda ga čaka.